

TULIB

3 1379 00987408 3

ลัทธิธรรมเนียมต่าง ๆ ภาคที่ ๒๑

เรื่องพิชชาภิเษกสมเด็จพระมณังศ พระเจ้ากรุงกัมพูชา

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุวัตติวงศ์

ทรงแปลถอดจากภาษาเขมร

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ

ทรงพิมพ์เบ็นมิตรพดชนบใหม่

พ.ศ. ๒๔๗๒

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

คำนำ

เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ที่กรุงกัมพูชา มีการพระราชพิธี
ราชาภิเษกสมเด็จพระมณีนวศัทรราชย์ ณ เมืองพนมเปญ พอข่าวและรูป
ฉายาตักษณฺ์ เรื่องงานพิธีปรากฏในหนังสือพิมพ์ ทกรุงเทพ ฯ ก็มีมิตร
สหายหลายคนกล่าวว่าข้าพเจ้าควรจะให้แปลเรื่องพิธีราชาภิเษกสมเด็จพระ
มณีนวศัทรราชย์พิมพ์อย่างพิสดารเหมือนเช่นเคยให้แปลเรื่องงานพระศัพลสมเด็จพระ
ศรีสวัสดิ์ ฯ พระเจ้ากรุงกัมพูชาพิมพ์แจกเมืองงานปดงศัพล หม่อมเจ้าชาย
ทรงวุฒิภาพ และหม่อมเจ้าหญิงบันตาสวัสดิ์ บุตรีตาของข้าพเจ้า
มาแต่ก่อน ข้าพเจ้าได้ยหนักค่านึงมา ครั้นถึงเวลาหาเรื่องหนังสือซึ่งจะพิมพ์
แจกเป็นของต้นของคุณผู้รุดนำส่งกราบทูล พ.ศ. ๒๔๗๑ จึงนึกว่าถ้าพิมพ์
เรื่องราชาภิเษกที่กรุงกัมพูชาเห็นจะเหมาะดี ด้วยเรื่องทีพิมพ์ครั้งก่อนเป็น
เรื่องงานพระศัพลพิมพ์แจกในงานศัพล เรื่องนี้เป็นเรื่องงานมงคลสมควรจะ
พิมพ์แจกเนื่องกับการอำนวยการได้ ข้าพเจ้าจึงชวนชวหาหนังสือและ
รูปฉายาตักษณฺ์ เรื่องงานราชาภิเษกสมเด็จพระมณีนวศัทรราชย์มาจากกรุงกัมพูชา
ต้นฉบับหนังสือเรื่องนี้แต่งภาษาเขมรเป็นพระราชกฤษฎีกา แบ่ง
ความเป็น ๒ ภาค ภาคต้นว่าด้วยระเบียบงานพระราชพิธี ภาคท้ายแสดง
รายการบางอย่างอันเนื่องในพระราชพิธีโดยพิสดาร รวมพิมพ์เป็นสมุดฉบับ
หลวงเล่ม ๑ ส่วนรูปต่าง ๆ นั้นข้าพเจ้าทูลขอพระรูปสมเด็จพระมณีนวศัทรราชย์ ฯ
(เพราะได้คุ้นเคยกันมาแต่ก่อนทรงราชย์) ^{TUDC} ปรทานพระรูปทรงเครื่องต้น
มาให้ตามประสงค์รูป ๑ รูปอื่น ๆ นอกจากนั้นเจ้าพนักงานไปรเทศโทรราต์

ฝรั่งเศษ และเจ้าพนักงานหอสมุด ฯ ราชบรรณาดัยกรุงกัมพูชา ช่วยรวบรวม
 รวบรวมมาให้ด้วยความเชื่อใจของสถานทูตฝรั่งเศษในกรุงเทพ ฯ ข้าพเจ้า
 รู้สึกขอบพระทัยพระเจ้ากรุงกัมพูชา และขอบใจข้าราชการฝรั่งเศษกับทั้ง
 พนักงานราชบรรณาดัยที่เมืองภนมเพญด้วยเป็นอันมาก รูปที่ได้มามี
 จำนวนมากเลือกเอามาพิมพ์ในสมุดเล่มนี้แต่พอประมาณ ส่วนที่เหลืออนัน
 รวบรวมไว้ ในหอพระสมุดสำหรับพระนคร ใครปรารถนาจะดูก็ได้

การแปลต้นฉบับภาษาเขมรเป็นภาษาไทยนั้น เดิมเมื่อครั้งข้าพเจ้า
 จะพิมพ์เรื่องงานพระศัพทมูลเต็จพระศรีสวัสดิ ฯ ได้ให้นายฉ่ำ ทองคำวรรณ
 เปரியญ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ในหอพระสมุดวชิรญาณเป็นผู้แปล แล้ว
 ทูลขอให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุวัดติวงศ์ทรง
 ตรวจ ด้วยเห็นว่าเขาพระทัยได้ทรงศึกษาทราบภาษาเขมรอยู่มาก สมเด็จพระ
 เจ้าฟ้ากรมพระนริศ ฯ ไม่โปรดสำนวนที่แปลภาษาเขมรอย่างเช่นแปลภาษา
 ฝรั่งหรือภาษาจีน ดำรัสว่าภาษากษेत्रกับภาษาไทยใกล้เคียงกับภาษาอื่น
 ด้วยใช้ภาษาบาลีและสันสกฤตแซกแซงอย่างเดียวกัน และมีศัพท์ภาษา
 เขมรที่ไทยเอามาใช้เป็นภาษาไทยก็มาก ศัพท์ภาษาไทยที่เขมรเอาไปใช้
 เป็นภาษาเขมรก็มีไม่น้อย ทงวชเรียงคำเขาเป็นประโยคก็เป็นอย่างเดียวกัน
 การแปลหนังสือภาษาเขมรควรจะ “ถอด” เป็นภาษาไทย คือเป็น
 แต่เขียนแปลงตัวอักษรเขมรเป็นอักษรไทย แล้วเลือกแปลแต่ศัพท์ภาษา
 เขมรที่ไทยเราไม่คุ้นออกเป็นภาษาไทย คงศัพท์เขมรที่ไทยเราคุ้นกับทง
 ประโยคความไว้อย่างเดิมทั้งหมด ก็จะเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียน
 เทียบทานให้รู้ว่าภาษากษेत्रกับภาษาไทยใกล้เคียงเพียงไร ทรงเลียดตายด้วย

ครึ่งนแวนเวตามันน้อยนัก มีฉะนันก็จะทรง “ ถอด ” ปรชทานเอง ด้วย
 เหตุตั้งกล่าวมาเมื่อจะแปลหนังสือเรื่องราชาภิเศกอีก ครึ่งนข้าพเจ้าทูลให้
 ส้มเต๋จเจ้าฟ้ากรมพระนริศ ๆ ทรงทราบ ก็โปรดรับทรงแปลถอดปรชทานเอง
 แต่ต้นจนปลาย ดังปรากฏอยู่ในสมุดเล่มนี้ เป็นอันสำเร็จได้ด้วย
 พระเมตตาและพระอุตสาหะของส้มเต๋จเจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุกัตติวงศ์ ซึ่ง
 ข้าพเจ้ารู้สึกขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ส้มเต๋จเจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุกัตติวงศ์ ปรชทานพระกระแฉัตรทรง
 ปรรภมาให้ข้าพเจาวนฉฉยบางขอ คือขอหนังสือศัพท์เขมรที่ทรงคงไว้นั้น
 บางที่จะมีนักเรียนในสมัยนี้ไม่ได้เรียนร่อยุ่มา เพราะเด็กใช้หนังสือจินดา
 มุ่นเป็นตำราเรียนมาแต่ช้านานแล้ว ถึงกระนั้นก็ดี ศัพท์เขมรหรือที่
 เรียกกันมาแต่ก่อนว่า “ กัมพูษภาค ” ก็มีอยู่ในโคลงฉฉนที่กาพย์กถฉน
 ภาษาไทยอ่านพบเนอง ๆ จะคงไวหรือถ้าข้าพเจ้าเห็นว่าจะลำบากแก่ผู้อ่าน
 เกินไป จะให้แปลเป็นคำไทยเช่นใช้ ในปัจจุบันก็ตามแต่จะเห็นควร ขฉน
 ข้าพเจ้าเห็นว่า ศัพท์ที่เขาใจยากก็ได้ทรงทำอธิบายหมายเดชไว้แล้ว ศัพท์
 เขมรที่ไม่มีอธิบายหมายเดชก็มักพบเห็นในหนังสือไทย แม้ฉฉนบทกถฉน
 ที่แต่งกันทุกฉฉนน้อย ๆ จะไม่ลำบากแก่ผู้อ่านเท่าใดนัก เขาไว้อย่างเดิม
 จะเป็นประโยชน์ให้ความรู้ดีกว่าแก้ไขเสีย จึงได้คงไวหมดทุกแห่ง อีก
 ข้อหนึ่งทรงปรรภว่า อธิบายหมายเดชซึ่งได้ปรชทานไว้นั้น ทรงแต่
 ฉฉเพราะว่าด้วยศัพท์ ส่วนเนื้อความน่าจะม่อธิบายหมายเดชบางแห่ง
 ทรงพระดำริว่าข้าพเจ้าควรจะทำคำอธิบาย ขฉนก็ได้ฉฉนตามพระดำริ
 และได้ลงอักษร ค. ร. ไว้เป็นสำคัญข้างท้ายอธิบายของข้าพเจ้าทุกแห่ง

อีกข้อหนึ่งทรงพระวิตกอยู่ที่ตั้งพระนามพระองค์ท่านว่าเป็นผู้แปดนั้น ใครจะให้ปรากฏความจริงว่าได้ทรงหารือผู้อื่นด้วยหลายคน เป็นต้นว่าพระองค์หญิงมาติกา กรุงกัมพูชา และศาสตราจารย์ ยอช เซเค็ด กับทั้ง นายเขาว์ เป็รียญ นายฉ่า เป็รียญ พนักงานในราชบัณฑิตยสถานก็ได้ช่วยหาอธิบายถวายหลายแห่ง ข้าพเจ้าจึงแถมนามไว้และขอขอบใจด้วยหวังใจว่าท่านทั้งหลายบรรดาที่ได้อ่านหนังสือนี้จะพอใจด้วยกัน.

ข้าพเจ้าขออำนาจพรเมื่อนับปีใหม่แก่ท่านทั้งหลายผู้ได้รับหนังสือนี้
 บิณมิตรพลดี จงเจริญ อายุ วรรณ สุข พละ สภาพรทุกประการ
 เทอญ.

คำ ของ พระเทพพรหม

วันวิสาขบูชา วันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๒

สารบรรพ์

- พระประวัติสมเด็จพระมณีนวศ หน้า ๓
- พิธีราชาภิเษก—จัดกบวนพิธีราชาภิเษกและเถลิงพระมหามงกุฏ หน้า ๒
- พิธีวันที่ ๓ เสด็จพระมหามงกุฏ—เสด็จออกขุนนาง—โหรสดุด
ประกาศเทวดา—เสด็จออกฟังสดุดมนตร์—ทรงธรรม—
เสด็จพระราชวงศ์และข้าราชการ—มีการมโหรีศพ หน้า ๔
- พิธีวันที่ ๒ เสด็จเสวยพระ—ประทานเครื่องอิสริยยศ—มีการ
มโหรีศพหน้าพระदान หน้า ๕
- พิธีวันที่ ๓ เหมือนวันที่ ๒ หน้า ๕
- พิธีวันที่ ๔ สรงมุรธาภิเษก—เสด็จออกรับชาวต่างประเทศ—
ทรงปฏิญาณพระองค์เป็นลำดับปฐมภก—พราหมณ์
ถวายพระอิศวรรพระนารายณ์—อาตักษณสดุดถวายพระ
สดุดพรรณบัตร—จางวางกรมเรือนหอดวงสดุดถวายพระมหามงกุฏ
และราชสมบัติและอาณาประชาราษฎร์—ข้าราชการถวายคิน
ตราประจำตำแหน่ง—คูแวงเนอเยเนราตถวายพระมหามงกุฏ
ในนามเรูปดิภฝรั่งเศส—และราชกกุชภันท์—ฝ่ายใน
ถวายพระราชวงศ์นางวงศ์และสตรี—เวียนเทียนนมโภช—
ปล่อยนกโโทษ—เสวยผู้สำเร็จราชการ หน้า ๕

พิธีวันคาร์บ ๕	เสด็จเยี่ยมพระนคร—ทรงยานมาศไปประทับ	
	พลับพลาสุพรรณาค—ทรงรถไปประทับพลับพลาอินทรธนู—	
	ทรงม้าไปประทับสถานโปรเตก ไคราต—ทรงช้างกดับ	
	พระราชวัง—มีกรมโหรศพ—คุณแวนเนอรเยเนราดกับ	
	เรลิตองเซญเสวยที่สถานโปรเตก ไคราต—มีการเต้นรำ	หน้า ๓๖
พิธีวันคาร์บ ๖	เสด็จดับเทียนไชย—ประเคนไทยธรรมพระสงฆ์	หน้า ๓๗
	กบวณพชชนพระมหามนตรี—กบวณหน้าเซญพระพุทธรูป—กบวณหลัง	
	สัตว์เซญเครื่อง—ทำพิธีในพระมหามนตรี—ประกาศ	
	เทวดา—ถวายบังคมพระอัฐิ—ทรงฟังสวดมนตร์	หน้า ๓๘
	กบวณรำลึกพระมหากษัตริย์ซึ่งทรงพระราชภิเษก—ทศบัญญัติ	หน้า ๓๙
	เครื่องไทยทาน	หน้า ๔๐
	รวกบวณแห่	หน้า ๔๑
	ดงคำสั่ง	หน้า ๔๕

บัญชีรูป

- ๑ ส้มเด็จพระศรีสวัสดิ์มณีนวศ์ จอมจักรพงศ์หริราช ปรมินทรภวณัย
ไกรแก้วฟ้าสุราดิย์ พระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดี หน้า ๑
- ๒ เครื่องโต๊ะตงประดับในงาน (รูปแต่เลข ๒ ไปเรียงอยู่ท้ายสมุด)
- ๓ คูแวนเนอเยเนราด กับเรลตองตู่เปริเยอร ไปช่วยงานราชาภิเษก
- ๔ บุษบกที่สร้างมูรธาภิเษกหน้าพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย
- ๕ ส้มเด็จพระมณีนวศ์ไปสร้างมูรธาภิเษก
- ๖ พระตั้งฆนากถวายนามนตรสร้างมูรธาภิเษก
- ๗ ส้มเด็จพระมณีนวศ์กำลังสร้างมูรธาภิเษก
- ๘ คนตู่แห่ที่เขากนหม
- ๙ กบวนแห่เดี่ยวพระนคร
- ๑๐ กบวนเดี่ยวพระนครตอนเส่นาข้าง
- ๑๑ ส้มเด็จพระมณีนวศ์กำลังจะเสด็จขึ้นราชยาน
- ๑๒ ส้มเด็จพระมณีนวศ์เสด็จขึ้นราชยาน
- ๑๓ ส้มเด็จพระมณีนวศ์ทรงราชยานเดี่ยวพระนคร
- ๑๔ ส้มเด็จพระมณีนวศ์ทรงรถเดี่ยวพระนคร
- ๑๕ ส้มเด็จพระมณีนวศ์ทรงมาเดี่ยวพระนคร
- ๑๖ ส้มเด็จพระมณีนวศ์เสด็จไปประทับสถานโปรเตกโตราด
- ๑๗ คูแวนเนอเยเนราดกับเรลตองตู่เปริเยอร คือนรับส้มเด็จพระมณีนวศ์
- ๑๘ ส้มเด็จพระมณีนวศ์ทรงช้างเดี่ยวพระนคร
- ๑๙ กบวนแห่กตบถึงประตูพระราชวัง
- ๒๐ กบวนหน้าส้มเด็จพระมณีนวศ์ขึ้นพระราชมนเทียร
- ๒๑ ส้มเด็จพระมณีนวศ์ขึ้นพระราชมนเทียร
- ๒๒ กบวนหลังส้มเด็จพระมณีนวศ์ขึ้นพระราชมนเทียร

ក្រុមហ៊ុនស្ថាប័ន

ព្រះរាជព័ត៌មានស្រុកជាកំសេក

ព្រះបាទសម្តេចព្រះសីហនុវរ្ម័នទី៧

ចម្រើនព្រះរាជវាំងនាយកដ្ឋានស្ថាប័នស្រុកជាកំសេក ក្រុងភ្នំពេញ

ជាអម្ចាស់ធីតាស្រុក

สมเด็จพระศรีสวัสดิ์มณีนวศ
จอมจักรพงศหริราชปรมินทรภูณย์ไกรแก้วฟ้าสุราลัย
พระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดี

กรุงกัมพูชาธิบดี
พระราชกำหนดบุญรักษาภิเษก

พระบาทสมเด็จพระศรีสุวัตถิมณวงศ์ จอมจักรพงศ์หรือราชปรมินทร์
ภูวนัยไกรแก้วพาสู่ราชย์ พระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดี เป็นเจ้าชีวิตเดอหัว

พระองค์เป็นพระราชบุตราแรก แห่งพระบาทสมเด็จพระศรีสุวัตถิม
จอมจักรพงศ์ พระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดี กับสมเด็จพระวรวราชันบรมบพิตร
พระนาม (วณ) ทรงประสูติเนากรงภนมเพ็ญ กรุงกัมพูชาธิบดี
เนาเืองจันทร์ ๑๐ เกิด (๑) แซบุดส์ (๒) นนำชวดอฏฐุคก พระพุทธ
ศักราช ๒๔๒๐ มหาศักราช ๑๗๙๘ จุติศักราช ๑๒๓๘ ต่อกันกับเือง
แซยงวเยร (๓) นนำบารัง (๔) ๑๘๗๕ ๗

ทรงได้เรียนวิชชายุทธนาสงครามในกรุงบารังแสด์ แด้วได้ตั้งเป็น
ที่แสด้ว คือบาไตยของกมมอดองต (๕) แม่ทัพศักดิ์ ๕ ในกรมพยุหะ

(๑) เกิด คือข้างชน อย่างเราเคยพูดว่าวันเกิดวันดับ

(๒) บุดส์ มาแต่ เปาษ แห่งภาษาลันต์กฤต คือเดือนญี่

(๓) ยิงวเยร คือ Janvier เดือนมกราคม

(๔) บารัง คือ ฝรั่งเศส อักษรเขมรไม่มีตัว ฝ ตัว ฟ ใช้ ใช้ตัว บ

ตัว ว แทน

(๕) แสด้ว คือบาไตยของกมมอดองต คือ Chef de bataillon

Commandant,

บารังแเล่ส แล่วได้ทำราชการมีคุณบำเหน็จมหาประเสริฐ ได้สู่วรณบัตร
 เป็นสมเด็จพะแก้วฟ้า แล่วทรงรับราชสมบัติ ต่อแต่พระบาทสมเด็จพระ
 พระศรีสุวัศถ เป็นพระวรวงศ์บิดา ตั้งแต่เืองอังกา ๓๓ เกิด แซ่ฉวภาพ (๑)
 ฉวภาพ นำน้เกาะนพศก พระพุทธศักราช ๒๔๗๐ ต่อกันกับเือง ๙ แซ่อุต (๒)
 ฉวภาพ ๑๙๒๗ ในพระชันษา ๕๒ ฉวภาพ ๑

พระราชพิธีราชาภิเษก

เข้าบุญย ตั้งแต่เืองศุกร ๓ เกิด แซ่ศุติยาชาม ฉวภาพ โรงสัมฤทธิ
 ศก พระพุทธศักราช ๒๔๗๑ เียงดตเืองพุศ ๙ เกิด แซ่ฉวภาพ
 เดียวกัน คือแต่เือง ๒๐ แซ่สุยต (๓) ไปดตเือง ๒๕ แซ่เป็นเดียวกัน
 ฉวภาพบารัง ๑๙๒๘

ตั้งพระราชมณฑลธรรมในพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย มีเครพชเป็นที
 ค้ากตพระพุทธรูปพระเทอรูป กับเครพชบุญจกกุศภันท์ กับทีประชุมบุญ
 ใหญ่ข้างหน้าพระมหาเศวตฉัตรพระบัลลังก์ ๑ มีร้านเทวดา ๓ คน (๔)
 ๘ ทิศ ชุมเวียนพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย กับร้านเทวดาใหญ่ ๗ คน (๕)
 ๑ อิก ตั้งข้างหน้าพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย ตั้งพระบัลลังก์ ๙ ชั้นมีพระมหา
 บุษบกมาศ สำหรับถวายเป็นที่สงข้างทิศบูรพาพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย ๑ ปลุก
 โรงมณฑล ๔ ทิศชุมเวียนตามพระทวารนอกกำแพงพระบรมราชวัง โรง

(๑) ฉวภาพ มาแต่ศักราช แห่งภาษาสันสกฤต คือเดือนเก้า

(๒) อุต คือ Aout เดือนสิงหาคม

(๓) ฉวภาพ คือ Juillet เดือนกรกฎาคม

(๔) ร้านเทวดา ๓ คน ปราบกฏในรูปถ่ายเป็นศาลเพียงตา พันด
 ล้ามคัมภีร์คัมภีร์ เห็นจะบูชาเทวดาอิฐรูเครวาระห์

(๕) ร้านเทวดาใหญ่ ๗ คน เห็นจะบูชาพระเกตุ

มณฑลหนึ่ง ๆ ใหญ่ ๕ เมตร ๕ เหลี่ยมเต็มมือ บนร้านปูกระดานมีระเบียง และพระราชวังชุมเวียน มีร้านเทวดา ๓ คับ ๑ กับหลักโคมถมนำ (๑)

๑ มีโคม ๑ จุดครบโรงมณฑล ๆ

พระสังฆนายกทั้ง ๒ คณะ (๒) กับเสนาบดีนาหมื่นสรรพมุขมนตรี

เจ้ากรมในกรุงกับในเขตต์แห่งพระนคร ตั้งโต๊ะเครื่องสักการบูชาเคารพ

เทวดา ในแถวในกำแพงล้อมมาพระบรมราชวัง ๆ

ต้องกรมราชบัณฑิตพายด้ายล้อมมา (๓) ครบพระที่นั่งพระตำหนัก

ทั้งสี่ มาประชุมกับแคว้นพิชิตลวดมนตรี ในพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย ๆ

๑ พระโรงมณฑลใหญ่ คือพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย ต้องส้มเด็จพระ

อิสักราธิบดี ๑ พระพรหมาธิราช ๑ พระมินทร ๑ พระชยาธิบดี ๑

พระธรรมราช ๑ พระปรมาจารย์ ๑ พระเทพาจารย์ ๑ พระอินทโกรพการ ๑

เป็น ๘ นัก ถือพฤกคิตังพระราชพิชิตจำเรียมพระลัทธิธรรม (๔) กัดคั้งงษ์ ๆ

๒ โรงมณฑลทิศบูรพา ต้องพระอารยศาสตร์ ๑ กับบาคุ (๕)

๓ นัก ถือพฤกคิตังพระราชพิชิตจำเรียมพระลัทธิธรรมกัดคั้งงษ์ ๆ

๓ โรงมณฑลทิศทักษิณ ต้องพระธรรมฤทธิ ๑ กับบาคุ ๓ นัก

ถือพฤกคิตังพระราชพิชิตจำเรียมพระลัทธิธรรมกัดคั้งงษ์ ๆ

(๑) ถมนำ คือถมนำมัญญา เห็นจะทานำมัญญาเท่านั้นเอง

( ) คือคณะมหานิกายกับคณะธรรมยุติกา ค.ร.

(๒) ด้ายด้ายดีเยี่ยม เขมรเรียกด้ายล้อมมา ดูเขาที่ชอบกุดอยู่ ค.ร.

(๔) พระลัทธิธรรม เห็นจะเป็นคำเดียวกับที่เราเรียกพระลัทธิธรรม (TUDC 21/04/2563)

(๕) บาคุ เห็นจะเป็นบาคุ หมายถึงพราหมณ์

๕ โรงมณฑลทิศปัจฉิม ต้องพระธรรมจารย์ ๑ กับบาคู ๓ นัก
ถือปฏิบัติตั้งพระราชพิธีจำเริญพระดีทรรต์กตศดั่งข ๑

๕ โรงมณฑลทิศอุดร ต้องพระอินทร์ชัย ๑ กับบาคู ๓ นัก
ถือปฏิบัติตั้งพระราชพิธีจำเริญพระดีทรรต์กตศดั่งข (๑) ๑

การบ ๑ โถงสุกร ๓ เกิดเหตุติยาฆาตม์ คือโถง ๒๐ แขนสุเขต

เวลาโมง ๑๖ คือโมง ๔ บ่าย—เรียบพิธีชนพระที่นั่งพระมหามนทร์
เป็นที่ประทับกับห้องพระบันทมพระกรุณา (๒) เป็นเจ้าชวดเดอหัว คัดกับ

(๑) ชื่อพราหมณ์เหล่านี้ ได้เขียนช่อมแซมลงบ้างที่เห็นว่าอักษร
บกพร่องอยู่

(๒) การที่ใช้คำ “พระกรุณา” เป็นสรพนามสำหรับพระเจ้า
แผ่นดิน แบบโบราณใช้เช่นเดียวกันทั้งไทยและเขมร ทุกวันนี้แม่ ไทย
ได้แก้ไขไปเป็นอย่างอื่น ก็ยังคงใช้อยู่ในที่บางแห่ง มีตัวอย่างเช่นชนคณ
คำกราบบังคมทูลว่า “ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานกราบบังคมทูลพระ
กรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท” คำพระกรุณาในที่นี้ก็เป็นสรพนาม
หมายความว่าพระองค์พระเจ้าแผ่นดิน อันมูลเหตุที่จะใช้คำพระกรุณาสำหรับ
พระเจ้าแผ่นดินนั้น สันนิษฐานว่าจะเกิดแต่เมื่อถือคติพุทธศาสนาอย่าง
มหายาน ซึ่งสมมติว่าพระเจ้าแผ่นดินเป็นพระโพธิสัตว์ บางที่จะตาม
อย่างพราหมณ์พวกถือคติคิเวศ เรียกพระเจ้าแผ่นดินว่า “พระเดช”
พวกพราหมณ์ถือคติวิษณเวศเรียกพระเจ้าแผ่นดินว่า “พระคุณ”
เพราะสมมติว่าเป็นพระอิศวร และพระนารายณ์แบ่งภาคลงมาปกครองโลก
คำว่า “พระเดช พระคุณ พระกรุณา” ทั้ง ๓ นชระรอยจะเคยใช้เป็น
สรพนามพระเจ้าแผ่นดินมาแต่ดึกดำบรรพ์. ค. ร.

พระที่นั่งเทวาวินิจฉัย มีพระบัลลังก์แก้วคณิศรข้างใน สำหรับรับกรมเสนา
ตรงพระมหามงกุฎ มีพระที่นั่งจักรพรรดิเป็นที่ห้องพระที่นั่งมโหฬาร
เนาข้างด้านใต้ กับพระที่นั่งนารัตนโคก เป็นที่ห้องมโหฬารสำหรับพระ
มเหสีหรือพระสนม กับหอเครื่องเป็นที่ด้วยหรือโถงเครื่องทรงอยู่ข้าง
ตะวันตก ๑

พระกรุณาทรงพระพลัด (๑) พรรณเขียว (๒) ตามพรรณไถงคู่กร
เสด็จอย่างพระบาทเดอมรรคาตาผ้าขาวเหนือเสื้อตามกบวณแห่ แต่พระ
ดำเนินกันจนทนเข้าไปชนพระที่นั่งพระมหามงกุฎตามธรรมเนียม ๑ ออก
ญาวังวรเวียงชัยตองจำ (๓) รับพระกรุณา ในพระที่นั่งพระมหามงกุฎ ๑

ที่เสด็จกษัตริย์กับพระสนมกรมการ กับชมท้าวขุนนาง กราบบังคมคิด
ในพระที่นั่งพระมหามงกุฎ กับในพระที่นั่งจักรพรรดิ พระที่นั่งนารัตน
โคก ๑

ที่เสด็จกษัตริย์กับอัครมหาเสนา เสนาบดีนาหมื่น ด้รวพมุขมนตรีกราบ
บังคมคิดในพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย หน้าพระมหาบัลลังก์แก้วคณิศร ๑ (๔)

(๑) พระพลัด เห็นจะหมายถึงเสื้อผ้า คาบอยู่ในระหว่างคำ
วัดถ กับ พัดศร

(๒) พรรณเขียว หมายถึงดีกรรม เราก็คเคยเรียกเช่นนั้น คำ
“สุดหาพาเขียว”

(๓) จำตรงนี้หมายความว่าประจำ. ค. ร.

(๔) ตามแบบไทยทำพิธีราชาภิเษกก่อน แถวจึงทำพิธีเฉลิม

พระราชมนเทียร 21/04/2563
แต่ตามแบบเขมรทำพิธีเฉลิมพระราชมนเทียรก่อน
แถวจึงทำพิธีราชาภิเษก ค. ร.

โมง ๑๗ กับ ๓๐ มีนุค คือโมง ๕ ถึงเย็น—พระกรุณาถวายบังคม
ถวายพระบิทร ในหอพระอัฐิ ๑

โมง ๑๘ คือโมง ๖ เย็น—ออกญาโหราธิบดี จางวาง สวด
ประกาศเทวดาเข้าบุญราชาภิเศก ที่ร้านเทวดาใหญ่ข้างหน้าพระที่นั่งเทวา
วินิจฉัย ๑

โมง ๑๘ กับ ๓๐ มีนุค คือโมง ๖ ถึงเย็น—จุดพ่นดอกไม้ประทัด
เครื่องสักการบูชาในพระบรมราชวัง กับพ่นดอกไม้ข้างในข้างหน้าพระที่นั่งเทวา
วินิจฉัย กับเครื่องตุงโตะ ๑

พระกรุณาทรงพระปลัดพรรณเขียว กับพระภูษาพรรณเขียว พร้อม
ทั้งเครื่องพระราชอิสริยยศ (๑) เสด็จอย่างพระบาทตามกบฉนวนให้ มีสัตว์
ถือฉกามาศ & ผกาปรัก & ประนมแห่หน้า กับสัตว์อัญเชิญเครื่อง ๑๖
นักแห่หลัง แห่แต่ในพระที่นั่งพระมหามันตร์ ออกทวารพระท่ายเกริน (๒)
มาคองเนาพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย มีส้มเต็จพระอิสริยยศราชบัณฑิตอัญเชิญพระ
นารายณ์แห่หน้า ๑

ทรงประทับเดอพระที่นั่งเกอ ^{๑๖ ๒๕} จุดเครื่องพุทธุบชาถวายบังคมพระ

(๑) เครื่องพระราชอิสริยยศ คือเครื่องราชอิสริยาภรณ์,

(๒) ท่ายเกริน ^{TUDC} เป็นชื่อบุษบกที่เสด็จออก ^{๒๑/๐๔/๒๕๖๓} ชงมเกรินดูจท่ายรถ,

อย่างในพระที่นั่งอิสริยยศวินิจฉัยในกรุงเทพ ๑

รัตนตรัย แดวแต่ตั้งย่างไปจุดเทียนชัย เป็นเดียวกับพระสังฆนายก (๑)
 ในพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย แดวทรงถวายไตรพระสังฆ์ ๑๒ ของค์ครอง แดว
 กรมสังฆการีธรรมังการาณาคัด (๒) นิมนตรพระสังฆ์จำเริญพระพุทธมนตร์
 พุทธนพระที่นั่งมหามนตร์ กับทำพระสัตถรต์พระพุทธมนตร์ ไวถวายสร้ง
 ในบุญยราชภิเศก ฯ

พระราชวงศานวงศ์ครบองค์ กับอัครมหาเสนา เสนาบดีนาหมีน
 สรรพมุขมนตรีเจ้ากรม ในกรุงและในเขตต์ นุ่งผ้าและสวมเสื้อดำรับ

(๑) หมายความว่าทรงจุดเทียนชัยด้วยกันกับพระสังฆนายก แบบ
 ไทยแต่โบราณก็อย่างเดียวกัน คือพระเจ้าแผ่นดินทรงจุดเทียนไชย พระ
 สังฆนายกเข้าไปบริกรรมอยู่เคียงพระองค์เมื่อเวลาจุด แต่ในรัชกาลที่ ๔
 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแก้ไชระเบียบบพิชจุดเทียนชัย
 พระเจ้าแผ่นดินทรงจุดเทียนชะนวนและอธิษฐานแล้ว พระราชทานเทียน
 ชนวนแก่พระสังฆนายกเป็นผู้จุดเทียนชัย ค.ร.

(๒) การที่ธรรมัง (หรือกิ่งสาด) เป็นสัญญาเมื่ออาราธนา
 คัดณ เห็นจะเป็นประเพณีเดิมมีเหมือนกัน ทั้งในเมืองไทยและเมือง
 เขมร บางที่เขมรจะเอาอย่างไปจากไทยก็ได้ แต่ที่ในเมืองไทย
 เดียวงานในงานหลวงเห็นยังคงใช้ คิ่งสาดเป็นสัญญาแต่บอกให้ ยิงบนเมื่อ
 พิชอาณานา ฯ และบอกบพิพาทย์ ให้หยุดและให้ระโคมเวลาแต่ตั้งพระราชทาน
 พระกฐินหรือมีเทศน์มหาชาติ ถ้าตามวัดและตามบ้านยังใช้คิ่งบอกสัญญา
 ว่าพระเทศน์มาถึง การที่คิ่งสัญญาเมื่ออาราธนาคัดณเป็นการถูกต้อง เพราะ
 ให้คนทั้งหลายซึ่งอยู่ในบริเวณนั้นรู้ตัวและตั้งใจรับคัด ค.ร.

พรรณยก หรือผ้าม่วง ^(๑) กับเครื่องอิสตรียยศ จวบชุกราบถวาย
บังคมคัตตามตำแหน่งในพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย พระสงฆ์จำเริญพระพุทธ
มนตร์แล้ว พระกรุณาเสด็จย่างเข้าตามกบวณแห่ ไปประทับในพระที่นั่ง
จักรพรรดิ ทรงเครื่องพรรณชาว รับสำทาทนคัตในพระที่นั่งทรงธรรม
เป็นบริสุทธในพระองค์

โมง ๒๐ คือโมง ๘ คำ—เดียงโภชนอาหารพระราชวงศ์
อัครมหาเสนา เสนาบดีนาหมื่น สรรพมุขมนตรีเจ้ากรม ๆ

แต่โมง ๒๑ คตโมง ๒๔ คือแต่โมง ๘ คำไปคตเที่ยงคืน—รำดะคอน
ในโรงพระที่นั่งพิชฌณย์ กับตเบงมโหรีคพช่างหน้าพระถาน จุดพร้อม
จรวจรธาตอกไม้เทียน ๆ

คำรบ ๒ โถงเสาร์ ๔ เกิดเหตุติยาษาฒ คือโถง ๒๑ แขนสุเขต

โมง ๘ เข้า—พระกรุณาทรงพระปลัดกับพระภษาพรรณฐานเขมา
เสด็จย่างตามกบวณแห่ซึ่งกล่าวแล้วออกนิมนตร์พระสงฆ์ ซึ่งได้จำเริญ
พระพุทธมนตร์แต่เย็น สวดพาหุงถวายเว ^(๒) พระโภชนาหาร พระสงฆ์
ฉันในพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย มีดุริยดนตรีมะโหรีเล่นถวาย แล้วทรง
ประเคนไทยทาน

พระราชวงศ์ อัครมหาเสนา เสนาบดีนาหมื่น สรรพมุข
มนตรี และเจ้ากรมในกรุงในเขตต์ นุงพรรณคุดจกล่าวแล้วกับเครื่อง
อิสตรียยศ จวบชุกราบถวายบังคมคัต ๆ

(๑) ตรงกับความไม่ชัด จะหมายความว่าตามแต่จะนุ่งผ้าเยียรบบับ
หรือนุ่งยกนุ่งม่วงฉะฉันก็ได้ ฉะนั้นจะหมายความว่าชุนตั้งนุ่งเยียรบบับ
นุ่งยก ชุนต่านุ่งผ้าม่วงก็ได้,

(๒) ถวายเว ตรงกับที่เราเรียกถวายพรพระ,

เดินดเบงมะโหระศพข้างหน้าพระบรมราชวัง คดโมง ๓๐ เข้า ๆ
พระกรุณาพระราชทานเครื่องอิสริยยศ กับของไว้พระเกียรติให้

ขณุมราชการเขมร ๆ

แต่โมง ๑๕ คด โมง ๓๘ คือแต่โมง ๓ บ่ายคดโมง ๖ เย็น—รำ
ตะคอนในพระที่นั่งพระบุญย์ กับดเบงมะโหระศพหน้าพระदान ๆ

แต่โมง ๑๘ คดโมง ๒๕ คือแต่โมง ๖ เยนคดเที่ยงคิน—ระเบียบ
บุญย์ตุจโถงกำรบ ๓ ๆ

กำรบ ๓ โถงอาทิตย์ ๕ เกิดเหตุติยาษาฒ คือโถง ๒๒ แะสุเขต
ระเบียบบุญย์ตุจโถงกำรบ ๒ ๆ
พระกรุณาทรงเครื่องพรรณแดง ๆ

กำรบ ๔ โถงจันทร์ ๖ เกิดเหตุติยาษาฒ คือโถง ๒๓ แะสุเขต
โมง ๗ กับ ๕ มินุตเข้า—เปนมหาวิชัยมงคดฤกษ์ พระกรุณาทรง
เครื่องพรรณชาว พระภูษาผายชาว (๑) เล็ดจย่างตามกบวณแห่ตุจกถ้าว
แล้ว มาในพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย บาคูเบาดังฆแก่วงบึงบึงแะระโคม
ตุริยคณตรีถวายตามธรรมเนียม พระกรุณาถวายบังคมพระพุทธรูปพระ
เทวรูป นิมนตร์พระสงฆ ซึ่งลวดพระพุทธรมนตร์แต่เย็นลวดชยันโตถวาย
ชัยสร้ง แะ้วพระกรุณารับทานดอกกุเวรเนอรเยเนราต คือถางตุตัน (๒) กับ

(๑) พระภูษาผาย คือคดของพระองค์ครุย ทรงทบเครื่องถอด
เวดาสรงเป็ดองออกก่อน

(๒) ดอกกุเวรเนอรเยเนราต คือถางตุตัน คือ Le gouvernere
général de l' Indochine, TUDC 21/04/2563

ท่านดีอเวดีคองต์ สู่เปรีเยอร์ คือดาเรบุบดิทบาร์งแอสต์^(๑) ในกรุงกัมพูชา
 เป็นเดียวกับสมเด็จพระสังฆนายกทั้ง ๒ คณะ กับอัครมหาเสนา เสนาบดี
 กับสมเด็จพระอัครราชบัณฑิต^(๒) แห่งดีอย่างชนเดอพระบัตลังก ไต่พระมหา
 บุษบก ตงขวางหน้าพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย พระกรุณาคงเดอแผ่นสุวรรณ
 เตชามอันรจนาดวยชาติหิงคุต^(๒) เปนภาพราชสีห์ ปูเหนือใบอุทุมพร
 พฤษภ ส้มเด็จพระอัครราชบัณฑิตถวายสังขชัยพฤษภ พระกรุณาทรงรับ
 ถือพระหัตถ์ดำเปนพระเศษเฉษฐา พระกรุณาณิพระพักตร์ไปบูรพทิศฯ

ออกญาโหราธิบดีจางวางกรมโหราศวดประกาศัญเชิญเทวดา ขอ
 จำเรณูสี่ วิสวัตติชัยมงคลถวายพระกรุณาอยู่ที่ฐานเทวดา แล้วยิงปืนใหญ่
 ๒๑ นัด

พระสังฆนายกทั้ง ๒ คณะ ถวายพระอุทกธาราพุทธมนตร์ตั้ง
 ส้มเด็จพระอัครราชบัณฑิตถวายพระสถิตยรัตนกตศสังข์ ทรงตั้งเสยพระเกศา

(๑) ดีอเวดีคองต์ สู่เปรีเยอร์ คือดาเรบุบดิทบาร์งแอสต์ คือ
 Le Resident Superieur de La République Francaise,

(๒) ชาติหิงคุต เราเขียนชาติหิงคุต เบนอย่างไรเคยถาม
 ผู้ใหญ่บอกว่าดีแดงเห็ดอง ๆ เบนอันจนอยู่เพียงนั้น ครั้นมาเห็นในที่
 เขียนหิงคุต ดำเนียงแปลกหู จึงตองพดิกอภิธานสันต์กฤตของโมเนียร์
 วิดเดียมส์ดูพบมีอยู่ อธิบายว่าหิงคุตเปนชาติผสมกับปรอทและกำมะถัน
 พอเข้าใจได้ว่าที่ผสมเช่นนั้น ประสงค์จะให้ชาติจับแน่นกับเนื้อทองคำ
 กาให้ดี และเขากำมะถันด้วยประสงค์จะให้ดีสุด,

ตามธรรมเนียม ส้มเด็จพระอัสภุทธราชบิดถวายใบมะตูมเสียดพระกรรณ
ณเวียง ฯ

ท่านคือคุณแวงเนอรเยเนราด กับท่านคือเรลิตองต์ สู้เปรีเยอร กับ
อัครมหาเสนา เสนาบดี ก็ช่วยถวายพระสัตถุธรรมทรงสร้างแล้ว ให้เสด็จ
ย่างลงมา ต่อพระรามราชาธิบดีจางวางกรมพระวงศ์ ประพรมพระบาท
พระกรุณาด้วยน้ำมะพร้าวหน้าอบเห็นอากาศมาค้กดปรัก แล้วเสด็จย่างไป
สถิตเดอพระแท่นผดัดพระพิสดัษพระภุษา แล้วเสด็จย่างเข้าไปในพระที่นั่ง
เทวาวินิจฉัยตามกบวณแห่ ย่างไปประทับในพระที่นั่งจักรพรรดิเดา ทรง
เครื่องพระพิสดัษพระภุษาผายรัตกัมพด ตามมหากษัตริย์แต่บุราณเพญพระ
ราชยศ ฯ

โมง ๘ เข้า—พระกรุณาทรงเครื่องสำหรับพระมหากษัตริย์ราชราช ตาม
กบวณแห่ใหญ่ซึ่งกถ่าวแล้ว ออกมาในพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย ส้มเด็จพระ
อัสภุทธราชบิดรับแห่หน้า ทรงรับค่านับท่านคือคุณแวงเนอรเยเนราด
คือตางคุณัน กับท่านคือเรลิตองต์ สู้เปรีเยอร กับสนนักราชการ นัก
พ่อค้าบารังเสดส์ ซึ่งมาจวบชุมช่วยบุญย์ แล้วทรงถวายบังคมพระพุทธรูป
พระเทวรูปรับค้ด ถวายพระองค์เป็นพุทธรูปอุษุฐาก เป็นธรรมอุปฐาก
เป็นตั้งชมอุปฐาก แล้วเวโภชนาหาร (๑) กับเครื่องไทยทานพระภิกษุสงฆ์
พระภิกษุสงฆ์ถวายพระพร นมนต์ไปฉนัทกฏุ ฯ

21/04/2563

(๑) เวโภชนาหาร ตรงกับที่เราเรียกถวายเข้าพระ,

พระกรุณาเสด็จย่างไปประทับเดอพระที่นั่งเกล้า (๑) าดชาวบริสุทธ
 ฝืนพระพักตร์ไปทิศบูรพ มีพระราชครูบาคุรุโรหิตนังคตชุมเวียนทั้ง ๘ ทิศ
 มีบาคุแวงบึงบง ๘ นัก กับบาคุเป่าสังข์ จึงดมเด็จพระอิสริภทราชบิด
 ถวายพระอิสัวทรทงโอบพระหัตถ์ดำ ถวายพระนารายณ์ทงโอบพระหัตถ์
 เฉวียง แด้วพระราชครูนังทิศบูรพสวดถวายพระคาถาตามทิศ แด้วทง
 บึงเวียดพระองค์เป็นทักษิณา โดยณะเพาะพระพักตร์ไปทิศอาคเนย์ ทิศ
 ทักษิณ ทิศนี้ (๒) ทิศปัจฉิม ทิศพายัพ ทิศอุดร และทิศอีสาน
 ต้องให้บุโรหิตซึ่งนังประจำทิศ สวดถวายพระคาถาตามทิศครบ ๆ ทิศ
 ตามธรรมเนียมพราหมณ์ แด้วทงณะเพาะพระพักตร์ไปทิศบูรพเด้า พระ
 ราชครูประจำทิศทั้ง ๘ ถวายสิริสวัสดิ์คิมหาวิชัยมงคลพร้อม ๆ กัน แด้ว
 ดมเด็จพระอิสริภทถวายพระสิทธรต์พระราชสังข์ทงเด้วย ๆ

ออกญาพิณิจวินิจฉัย จางวางกรมพระอาตักษณ์ สวดพระสุพรรณ
 บัตรถวายพระนาม ๆ

ออกญามหามนตรี จางวางกรมเรือนหลวง สวดถวายพระมหา
 มกุฎราช กับราชส่มบศล้วยสาอากรพระนครกัมพูชาธิบดี กับพระราชวง
 คำนุงวงศ์กษัตราภกับอัครมหาเสนา เสนาบดีนาหมื่น สรรพมุขมนตรี ขณม
 ราชการ ครบตำแหน่ง ครบกรมทั้งข้างในข้างนอก กับนาไว้ส่วน
 เเพาะปลุก น้ำดินไพโรภนม ในชอบชัณทลัมาพระมหานครกรุงกัมพูชาธิบดี

(๑) พระที่นั่งเกล้าในทณ ส่มเปนเกล้าหมุนได้ อย่างส่มโทษ

เจ้านายทรงผนวช,

(๒) นี้ดี มาแต่ ในรฤติ ภาษาลันล็กฤต คือทิศหรัดี,

กับถวายสัตย์สาธุการพร แล้วพระราชวงศ์ อัครมหาเสนา เสนา
บดีนาหมีน ด้รพมุขมนตรีชฎุมราชการทั้งนั้น ซึ่งมาจวบชুমอยุ่ที่นั้น มี
พาน มีโต๊ะใส่ตำกตตราสำหรับยศศักดิ์ (๑) กับฉกาและเทียนที่กอบตาม
ยศศักดิ์กราบถวายบังคมครั้งหนึ่ง ฯ

พระกรุณาทรงมานพระราชโองการ เนาพระบันฑูตผู้สั่งหนาท พระ
ราชทานสาธุการพร แล้วทรงพระราชทานตราสำหรับยศศักดิ์หน้าทำงาน
ครบตำแหน่ง อวยส่งพระราชวงศ์ อัครมหาเสนา เสนาบดี
นาหมีน ด้รพมุขมนตรี รับทำราชการตามตำแหน่งฉลองพระเดชพระคุณ
กับพระราชทานนาไร่ส่วนเพาะปลูกน้ำดินไพรภนหม ให้ ด้นชฎุมราชการ
ประธานราษฎร เนาทำมาหากินโดยสุขเกษมคานต์ เปนธรรมดาจตุแล้ว
มาเล่า ฯ

ชฎุมราชการทั้งนั้นรับกราบถวายบังคมครั้งหนึ่ง ฯ
พระกรุณาคงเลอพระที่นั่งเกาอมาศ ฯ

ท่านลือคูแวนเนอรเยเนราด กับท่านลือเวลีดองต์ ผู้เปรีเยอร เข้า
ถวายกำนั้จวบชุมประชুমใหญ่ นำข่าวด้สนถวายเป็นสาธุการพรแต่
คูแวนเนอมองตคือตาเรปูบลิคบาร์งแด้ส (๒) ที่ทำนุกบ่ารุงกรุงกัมพูชา

(๑) ตราสำหรับยศศักดิ์ คือตราประจำตำแหน่ง นำมาถวายคั้น,
ชอนเห็นจะตรงต้นตำรา คือให้พระเจ้าแผ่นดินทรงตั้งผู้ ซึ่งทรงไว้วาง
พระราชฤทัย เปนตำแหน่งได้ตามพระราชอัชฌาศัย ค.ร.

(๒) คูแวนเนอมองตคือตาเรปูบลิคบาร์งแด้ส คือ Gouvernement
de La République Francaise,

ชบตี แล้วอัญเชิญและแห่เสด็จขึ้นประทับเดอพระมดลงกรตน์ ใต้พระ
มหาเศวตฉัตร ๙ ชั้น ยิงบน ๒๓ นิต แล้วเสด็จพระอิสริยยศราชชบตี
อัญเชิญพระมหามกุฏราช ตั้งไปท่านลือคุณเวรเนอรเยเนราด ๆ ทรง
ถวายพระกรุณา ต่างพระนามกรุงบารังแสด์ ๑

อัญเชิญพระชรรคราช ตั้งไป ท่านลือเรดีดองค้ สู่เปรีเยอร
ถวายไปพระกรุณา ทรงรับถือพระหัตถ์ดำ แล้วเสด็จมาบตีและเจ้ากระทรวง
ถวายธารพระกร พระสุพรรณบาท ^(๑) กับเครื่องสำหรับราชตามธรรมเนียม ๑

ชญมราชการกราบถวายบังคมครั้งหนึ่งอีก เป็นคำรบ ๓ ครั้งเสด็จ ๑

ท่านลือคุณเวรเนอรเยเนราดแถลงอธิบายถวายค้พิทส์ารการพร ๑

พระราชครูแห่เสด็จย่างดงมาค้ำันบท่านลือคุณเวรเนอรเยเนราด กับ
ท่านลือเรดีดองค้ สู่เปรีเยอร แล้วทรงสดพระราชโองการ คอบพระเศษ
พระคุณกรุงบารังแสด์ ซึ่งช่วยรักษาพระนครกับราชการกรุงกัมพูชาชบตี
กับช่วยเป็นอชบตีในการบุญราชากิเชกพระองค์ ๑

ท่านลือคุณเวรเนอรเยเนราด กับท่านลือเรดีดองค้ สู่เปรีเยอร กับ
มหาชนบารังแสด์ ซึ่งมาจวบชุ่มทงสน จับพระหัตถ์ถวายค้ำันบตาพระ
กรุณาออกไปเด่า ๑

โมง ๑๖ เข้า — พระกรุณาเสด็จย่างตามกบจนแห่เข้าไปเด่า คดพระ
ที่นั่งทักษิณประทับเดอพระแท่น ๑ จึงน้กออกราชานุพงศ์กราบบังคมทูล
นดอง ถวายสนพระราชวงค้ำันวงศกษัตริ กับพระสนมกรมการ พระ
ศฤงการกับค้พิทส์ารการพร ๑

TUDC

21/04/2563

(๑) พระสุพรรณบาท คือ นดองพระบาท เห็นจะบกพร่องจากคำ
พระสุพรรณบาททุกา

ภริยาจางวางกรมเรือนหลวง กราบบังคมทูลฉลองถวายชุมท้าว
ขุนนาง กับขณุมราชการสัตว์ครบกกรม แล้วถวายสาธุการพร ฯ

สิ้นพระราชวงศานุวงศ์กษัตริ์ กับพระذنมกรมการ พระศฤงคาร
ชุมท้าวขุนนางกับขณุมราชการสัตว์ครบกกรม มีฌกกับเทียบที่กอบ ดำกต
เดอพานเดอ ไต่ตามยศศักดิ์ครบกกัน กราบถวายบังคมครั้งหนึ่ง ฯ

พระกรุณาทรงมานพระราชโองการ ฯ พระราชทานพรสาธุการแล้ว
สิ้นขณุมราชการสัตว์กราบถวายบังคมครั้งหนึ่ง ฯ

พระกรุณาทรงย่างเข้าไปในพระที่นั่งจักรพรรดิ สิ้นขณุมราชการสัตว์
กราบถวายบังคมครั้งหนึ่งออกเป็นคำรบ ๓ ครั้งเสร็จ ฯ

โมง ๑๐ กับ ๓๐ มีนุคเช้า — พระกรุณาทรงเครื่องพรรณซึ่งกต่าง
แล้ว เสด็จพระราชดำเนินอย่างออกตามกบวนแห่มาในพระที่นั่งเทววินิจฉัย
จวบชุมพระราชวงศานุวงศ์ อัครมหาเสนา เสนาบดีนาหมื่น สรรพมุข
มนตรี ถวายพระทักขณามังเวียดพระแว่น ๑๘ รอบ

ปล่อยมนุษย์โทษครบคุกในพระนคร ตามพระราชประกาศตาม
ความขอแต่กงตั้ง (๑) เสนาบดี ฯ

โมง ๒๐ คือโมง ๘ คำ — พระกรุณาทรงรับเตียง โภชนอาหารท่าน
ดีอคูแวงเนอรเยเนราด กับท่านดีอเวลีคองต์ สู่เบรีเยอร ฯ

โมง ๒๑ คือโมง ๑๐ คำ — ราชคคอนพระราชทรัพย์ กับกมสำน
ใหญ่ (๒) ในพระบันดา (๓) จันทรฉายา ฯ

(๑) กงตั้ง คือ Conseil ที่เสนาบดีสภา

(๒) กมสำน ยึดตัวจาก ขสำน คือคานต์ (หลงเคิม ข เขียน
เข้าคู่กับ เซลล์ม — เกษม) ใช้ในที่นี้หมายความว่า การเตนรา

(๓) พระบันดา คือ พลับพลา

คำรบ ๕ โถงอังคาร ๗ เกิดเหตุติยาฆาตม์ คือโถง ๒๕ แซสเยต
 โมง ๗ เข้า — พระกรุณาทรงเครื่องพระพลัดพระภูษาพรรณดวาย^(๑)
 ทรงพระมหามงกุฎเพ็ญพระราชยศ เสด็จอย่างตามกบวณแห่ออกจากพระที่นั่ง
 เทวาวินิจฉัย ยิงปืนใหญ่ ๒๓ นัด เสด็จอย่างชนคองพระราชยานมาศพร้อม
 โดยกบวณแห่ใหญ่ กับพระราชวงค์านวงศ์ ทรงพระพลัดด้ารับพระภูษา
 ผายสี กับพระมาดาทรงประพาส หรือพระภูษาศักดิ์^(๒) พระมาดากัด^(๓)
 อัครมหาเสนา โยง^(๓) เสด็จนำคู้เคียง ออกประทักษิณพระนคร ทรง
 ไปรยทานปรักตามมรรคา ตั้งแต่หน้าพระสถานไปทิศบูรพ เดี่ยวตามถนน
 ไปทักษิณ คดถนนขวาง เดี่ยวไปทิศปัจจิม คดสะพานนาค เข้า
 พระบันดาพัก ๑ ฯ

ทำนตอเวดีคองค์ ดู่เปรีเยอร กับส้มเด็จพระอิสัฎฐราชบริบดี จ้ารับ
 พระกรุณาเสด็จเข้าประทับ พราหมณ์เป่าสังข์ถวายชัย ถวายพระ
 สัทธรสกลศสังข์เสด็จพระเกศา แล้วทรงพระชฎาบัญญัติขุณคองเดอพระราชรถ
 เทียมอัสตร ๖ ตามกบวณแห่ ตามผลุดคดงนามนกาดี เดี่ยวไปทาง
 ควันออก ไปคดสะพานอินทรธนู เข้าพระบันดาพัก ๑ ฯ

(๑) สวาย ว่ามะม่วง ส้มมะม่วงดุก เหน็ดองเจือแดงอ่อน หมายถึง
 ถึงสีถ่านไฟ ไทยว่าสีหงส์บาท (คือสีท้าวหงส์. หันต์ — ห่าน) ก็ตรงกัน

(๒) พระภูษาศักดิ์ คือ เครื่องแบบ พระมาดากัด คือหมวก
 เฮดเม็ต เรือกตามภษาฝรั่งเศส Casque 21/04/2563

(๓) อัครมหาเสนาโยง หมายความว่า ชักกบวณ นำกบวณ

ท่านลอร์ดคองต์ สู่เปรียเออร์ กับสมเด็จพระอัสสัมชัญธิบดี จารับ
 พระกรุณา พราหมณ์เป่าสังข์ถวายชัย ถวายพระสัตถุภคศาสตร์สังข์
 เสด็จพระเกศา แล้วทรงพระมหาเมตตา ซึ่งคงพระที่นั่งอัสตรตามถนนใหญ่
 มาจดหน้าจวนปรุติกตุรา (๑) เสด็จเข้าประทับ มีกรมขุนยาถวายค่านับ ๆ
 มีท่าน ลอร์ดคูแวนเนอร์เยเนอราล กับท่านลอร์ดคองต์ สู่เปรียเออร์
 รับถวายสาธุการพร พราหมณ์เป่าสังข์ถวายชัย ถวายพระอุทกภคศาสตร์สังข์
 เสด็จพระเกศา แล้วเสด็จทรงพระมหาเมตตาทรงประพาด ซึ่งคงเดอพระ
 ที่นั่งคเชนทร์ พระราชดำเนินตามกบวนแห่เข้าไปในพระบรมราชวัง คตเกย
 ข้างหน้าพระที่นั่งสำราญภิรมย์ ทรงย่างตามพระที่นั่งสำราญภิรมย์ ยิง
 ปืนใหญ่ ๒๑ ครั้ง ๆ

ท่านลอร์ดคองต์ สู่เปรียเออร์ กับสมเด็จพระอัสสัมชัญธิบดี รับแห่
 พระกรุณาไปในพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย พราหมณ์เป่าสังข์ถวายชัย ถวาย
 พระสัตถุภคศาสตร์สังข์ แล้วแห่เสด็จย่างตามกบวนแห่เข้าไปประทับในพระ
 ที่นั่งพระมหามนตรี ๆ

ตเบงมโหรีศพเด่นกับละคอนรำ คตโมง ๓๘ คือโมง ๖ บ่ายเด็ก ๆ
 จุดพลุดอประทับตงโตะคตเที่ยงคืน ๆ

(๑) ปรุติกตุรา คือ Protectorat สถานที่ฝรั่งเคสพนักงาน
 บำรุงกรุงกำพูชาตั้งอยู่
 TUDC 21/04/2563

โมง ๒๐ คือโมง ๘ คำ — ทำนด็อคูแวงเนอรเยเนราต กับทำนด็อ
เรล็ดองค้ สู้เป็ร็เอ็อร เว็บบเดยงถวายโกชน พระกรุณาทรงเสด็จที่
ปรุติกตุรา ฯ

โมง ๒๒ คือโมง ๓๐ คำ — รับเดยงสันนักราชการบารังเส็ดส ราชการ
เซมร กับมหาชนทงสัน กมถ่านถบายในมนทึรปรุติกตุรา ฯ

คำรบ ๖ โถงพุธ ๘ เกิดเขตุตติยาชาต คือโถง ๒๕ เขตสุเขต

โมง ๖ เซ้า — ถอนโต๊ะซึ่งตงเค็ร็องล็กการบชชา ฯ

โมง ๓๗ คือโมง ๕ บ่าย — พระกรุณาทรงเค็ร็องธรรมดา เ็ด็ดจ
ออกดับเท็ยนชัย กับประเคนไทยธรรมพระล้งษ ในพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย ฯ

กบวณพิธีชนพระที่นั่งมหามนที
ในพระบรมราชวัง

คตเพดเห่ ค้องปลัดทูลฉลองกรมวัง กราบบังคมทูลพระกรุณา
เป็นเจ้าชวตเดอหัว ขอทรงทราบใต้ละอองธุลีพระบาท ฯ

ออกญาวงวรเวียงชัย ค้องเรียบกบวณเห่พระกรุณาเสด็จพระราช
ดำเนินพระที่นั่งมหามนที ตามเดอมรรคาตาดเดอกับผ้าขาวเดอ ฯ

ออกญาวงศ์สรเพชญ์จางวาง ออกญาสุตตันตปรีชาจางวางกรมพระราช
บัณฑิต ค้องนิมนตร์พระพุทธรูปตำกตเดอโตกบังพระกตตพรรณขาว เห่
หน้าพระกรุณา ฯ

สมเด็จพระอิสัฎฐราชบิดี พระพรหมาธิราช ออกญาโหราธิบดี
จางวางเห่หลังพระพุทธรูป ออกญาโกษาธิบดี กับออกญาพระคลังธิบดี
นายคลังมนตรีตณอัญเชิญงาดำรี ๓ คู่ ตำกตเดอโตก ออกญาบรรนายก
อัญเชิญขอ ๓ คู่ ตำกตเดอพานมาศ ของทงนเบนเค็วองเย็นตระชุ่ม
จำเริญพระสิริสวัสดิ์ดุสิตพิพัฒมมงคลชัย ฯ

เห่หลังพระกรุณา

๑ สัฎฐ์แก้ว ๓ นิก นุ่งผ้าดำบายขาว หรือยกขาวจับ ห่มตาดขาว
ติดขดบ อัญเชิญพระแสงขัสต์ดี^(๑) ฯ

(๑) ขัสต์ดี^{TUDC} เป็นชื่อของค้พระแสง คำสัฎฐราชกรย แซเตส ว่า
พระแสงขัสต์ดี ในรูปถ่ายปรากฏเป็นพระแสงทวน

สตรมังกถทั้ง ๔ ทวีป คือ

๒ สตรีบุพพวิเทหทวีป ๑ นุ่งผ้าด้ารัมบับหรือยกด้ ห่มด้เหตอง
ถอผกามาศ ๑

๓ สตรีชมพูทวีป ๑ นุ่งผ้าด้ารัมบับหรือยกด้ห่มด้เพชว ถอผกามาศ ๑

๔ สตรีอมรโคยาน^(๑) ทวีป ๑ นุ่งผ้าด้ารัมบับหรือยกด้ ห่มด้เหตอง
ชจ^(๒) ถอผกาปรัก ๑

๕ สตรีอุตรรกาโร^(๓) ทวีป ๑ นุ่งผ้าด้ารัมบับหรือยกด้ห่มด้มรกต ถอ
ผกาปรัก ๑

สตรีทง ๕ นกน คองเดอกลงในราชตระกูล ประกอบโดยถักชน
บริสุทธรุ่งเรืองละออ ๑

๖ สตรี ๑ นก นุ่งด้ารัมบับหรือยกด้ห่มคาคคิตชดิบ อัญเชิญ
พระพานมาศด้ากถกลงด้ารัมบับได้พลอยต่าง ๑

๗ สตรี ๑ นก นุ่งด้ารัมบับหรือยกด้ห่มคาคคิตชดิบ อัญเชิญ
พระพานด้ากถกลงด้ารัมบับได้สุวรรณ ๑

๘ สตรี ๑ นก นุ่งด้ารัมบับห่มคาคคิตชดิบ อัญเชิญพระพาน
ด้ากถกลงด้ารัมบับได้วชตะ ๑

๙ สตรี ๑ นก นุ่งด้ารัมบับห่มคาคคิตชดิบ อัญเชิญพระพาน
ด้ากถมนศิดา^(๔) บิตมาศ เบนของมังกถ ๑

(๑) อปรโคยาน

(๒) เหตองชจ ว่าเหตองชอน

(๓) อุตตรกร

(๔) มณศิดา เชื่อว่าหินบด

๓๐ สตรี ๓ นั้ก นุ่งผ้ารวบหรือยกจับห่มคาดติดขดบ อัญเชิญ
พระพานดำกตพักบีตมาศ ๑

๓๑ สตรี ๓ นั้ก นุ่งผ้ารวบหรือยกจับห่มคาดติดขดบ อัญเชิญ
พระพานดำกตฤงไ้ครัง^(๑) บีตมาศ ไ้เบเนดกขณาพระที่นั่ง ๑

๓๒ สตรี ๓ นั้ก นุ่งผ้ารวบหรือยกห่มคาดดี อ่มนางวิพาร
ณมาญ^(๒) ผูกจผงหัวเพ็ชรหัวทบทิมหัวมรกต ควแทนทาศรักษาพระที่นั่ง ๑

๓๓ สตรี ๓๒ นั้ก นุ่งผ้ารวบหรือยกห่มคาดดี อัญเชิญเคเรือ
สำหรับพระราชอิสสรียยศพระมหากษัตริ ๑

พระราชวงศานวงศสตรี กับพระสนมกรมการ ขณมราชการสตรี
ชุมท้าวขุนนางครบกรมแห่ตาม ๑

อันออกญามหามนตรี ออกญามหาเทพ นุ่งผ้าสวมเดือรวบกับ
เดือผายสวมดอมพอก ๑

พระอินท โกรพการ พระพรหมาธิราช นุ่งขาวสวมเดือผายทง ๕ นั้ก^(๓)
ควแทนเทวดายืนจำพระโล่ปาณะ^(๔) พระที่นั่งมหाराชมนนตรี มีเคเรือ

(๑) ครัง เห็นจะท่างบคาบเชือกประทับตรา ประเพณ็เมืออง
เวาใช้ตุ้กประแจ

(๒) ณา = แมว ญี = หญิง. พุดทบคัพท

(๓) ทง ๕ นั้ก เห็นจะหมายถึงส้มเด็จพระอิสสรียยศกับ
ออกญาโหรราชบตี ซึ่งกตาวถึงมาก่อนเดือด้วย

(๔) โล่ปาณะ เป็นคำบาดัวกะไต

ของดาว ๓ โตะ ของหวาน ๓ โตะ กับกบดหมู ๓ คู่ เลี้ยงยักษ์เทวดา
ซึ่งรักษาพระโล่ปาณะ ถูกบวณเห่มาตตพระโล่ปาณะนั้น ส้มเด็จพระ
อิสัฎฐราชบิดี กับออกญาโหราธิบดีจางวาง สวดประกาศเทวดาว่า

โขนโต เทวด์ฆาโย

(แปลว่า) บพิตรสันพพวกเทพยดาผู้จำเริญ ได้มาสันนิบาตประชุม
พร้อมเนาฐานที่นั่งแล้วหรือไปไหน (จึงตัวแทนเทวดาทัง ๕ เฉลยว่า) เรา
สันนิทเนารักษาพระมหาเศวตฉัตร เนาฐานวิมานพระมหाराชมนทึร ใน
พระบรมราชวงนเบนนิจ มิได้ไปไหนแท้ นกมีการอะไรจงเถดงความมา ๆ

(สมเด็จพระอิสัฎฐราชบิดี ออกญาโหราธิบดีจางวางเฉลยว่า) เรา
ขญมเห่พระกรุณาเป็นเจ้าชีวิตเดอหัว พระนามเป็น พระบาทสมเด็จพระ
ศรีสุวตถมณังวงศ์ จอมจักรพงค์หริราชปรมินทรภูวณัย ไกรแก้วฟ้าสุวราชัย
พระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดี เสด็จพระราชดำเนรม์เครื่องอิสัฎฐียยศครบบตาม
ธรรมเนียม มาชนพระที่นั่งมหามนทึร เป็นที่คองเถดพระแท่นใต้พระมหา
เศวตฉัตร ทรงพระราชสมบตเป็นเจ้าชีวิตเดอหัว ขอเทวดาจำเริญ
พระชันษาอวยได้ ๓ ร้อยพระวรวรษา เป็นสุขเซตมชดาน ทิวเรูเจรกาถ
ค่อไป ถ้าเทวดายลว่าเวदान เป็นมหาวิชัยมงคตฤกษ์ มีโชคตะออกจง
ดำแดงมา (เทวดาเฉลยว่า) เราฐิตเนารักษาพระมหाराชมนทึรกับพระ
มหาเศวตฉัตร ในพระบรมราชวงน บำรุงถววยพระบาทสมเด็จพระศรีสุวตถ
มณังวงศ์ จอมจักรพงค์ พระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดีเสด็จแล้ว เวदानเป็นชัย
มงคตฤกษ์ โชคตะออกแดง เราเป็นเทพยดาขอถววยพระมหาเศวตฉัตร
รัตนมหाराชมนทึรสถาน ขออัญเชิญพระกรุณาเป็นเจ้าชีวิตเดอหัว เสด็จ

๕
 ย่างชนคองเดอพระมหามนทร์สถาน ขอจำเริญความสุจริตวิสัยมงคล
 มหาประเสริฐ ถวายพระชันษาที่อายุยืนยาวได้ ๑ ร้อยพระพรรษา ทรง
 ราชสมบัติรักษาพระพุทธศาสนาระบอบธรรมเนียมพระนคร พระราชวงศ์านุวงศ์
 พระสนมกรมการ อัครมหาเสนา เสนาบดีนาหมีน สรรพมุขมนตรี กวี
 บัณฑิต พราหมณ์พฤตมาตย์ ชุมท้าวขุนนาง กับขณุมราชการ อาณา
 ประชานุราษฎร์ อวยประกอบโดยเนาดีริสุขามหาประเสริฐ ติฏฐ์เจรกาต
 ค่อไปเทอญ ฯ

ส้มเด็จพระอัสสัมชัญกับดี กับออกญาโหราธิบดี รับดำการพร
 กราบบังคมทูลอัญเชิญเสด็จอย่างชนตามพระไต่ปาณะ คี่ของชัย พราหมณ์
 เป่าสังข์ประโคมดุริยดนตรี ฯ จึงออกญาจวงเวียงชัยออกมารับกราบถวาย
 บังคมอัญเชิญพระกรุณาเสด็จย่างเข้าไปในพระมหाराชมนทร์ที่ห้องพระบันทม
 ทรงย่างทอด (๑) ครอบที่ตามสับพระราชหฤทัย แล้วจวบชุมพระราช
 วงศ์านุวงศ์ พระสนมกรมการ พระราชครู อัครมหาเสนา เสนาบดี
 นาหมีน สรรพมุขมนตรี กราบถวายบังคมคัต ฯ

แล้วพระกรุณาเสด็จย่างไปถวายบังคมพระบรมอัฐิ ในหอพระอัฐิ
 แล้วเสด็จย่างออกทรงพระสันตบัลลวตมนตรี ในพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย ใน
 พระราชพิธีชนพระมหाराชมนทร์กับราชาภิเศก ฯ

กบวณรำลึกพระมหากษัตริย์ซึ่งทรงพระราชภิเษก

โส มหาสตุโต สีเนโร อธิฐานกายิ ปญจาภิเสกั อธิฐานาสิ

อันพระมหากษัตริย์ซึ่งได้ราชาภิเษกเป็นเอกราชแล้ว พึงอวยอริษฐาน
พระองค์ว่า พระองค์เรา ^๕ คือภนมพระสุเมรุราช ^๕ อันตั้งเนาจาริกพระธรณ
ในปฤถพัตต ^๕ อันพระเนตรของเราข้างดำคือพระอาทิตย์ ^๕ พระเนตรเรา
ข้างแว้งคือพระจันทร์ ^๕ อันดวงแสงสว่างโลก ^๕ ให้สว่างรุ่งเรืองแจ้งไปรุ่ง
อยู่ในพระราชหฤทัย ^๕ อันจะตัดซึ่งทุกข์ภัยในมนุษย์ ^๕ ให้ปราศในพระ
อุเบกขา ^๕ บริญติ ^๕ ทิรอนกัใหรอน ^๕ ทีเย็นกัให้เย็น ^๕ ตามประเพณีดุจกัน
พระหัตถ์แว้งดำกับพระบาททั้งสองนั้น ^๕ คือทวิปทัง ^๕ & ^๕ เควตฉัตต ^๕ ๖ ^๕ ชน
๕ ^๕ คือฉกามาฉจรทัง ^๕ ๖ ^๕ อริษฐานพระโองการกษัม ^๕ มิได้ไหวหวั่นใน
พระราชหฤทัย ^๕ พระมหามกุฏนั้น ^๕ โสัด ^๕ คือยออดวิมานพระอินทร ^๕ พระชรรค
๕ ^๕ คือพระปรัชญาอันจะตัดมนทิตความในมนุษย์ ^๕ ให้เห็นแจ้งสรรพ โลกธาตุ ๆ
อันเครื่องประดับ ^๕ คือพระภูษารัตนคัมพณนั้น ^๕ คือภนมคันธมาทน์
อันวันดับภนมพระสุเมรุราช ๆ

อันองค์พระมหากษัตริย์นั้น ^๕ คือพระวินัยธร ^๕ ซึ่งดำรงราชจักร์ประค้ำคั้น
ให้ปราศจรัสสว่างรุ่งเรืองทั่วทั้งชมพูทวีป ^๕ สัพพรรณบาทนนั้นคือแผ่นดินอันเป็น
ที่ของภนมพระสุเมรุราช ^๕ กับเป็นที่อาศัยแห่งอาณาประชาราษฎร์ทั่วทั้งหาดาย
สรรพแดนขอบขัณฑสีมา ^๕ แล้วดอดบือ ^๕ โดยพระยศพระเศษของพระมหา
กษัตริย์ ^๕ (๑)
กษัตริย์ ^๕ ๗

TUDC

21/04/2563

(๑) คำอธิษฐานนี้มาแต่ปทุมชาติ ^๕ มีอยู่ในตำราไทยเรื่องบัญญัติ
ราชาภิเษก ^๕ ซึ่งพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕

ทศ ปณฺณคฺติโย มหาสคฺต อปฺปกาษา ปณฺณคฺติโย อปฺปมาติ
 มีในคัมภีร์พระบาลีพระโลกบัญญัติ^(๑) สำหรับพระบรมกษัตริย์ซึ่งจะ
 รักษาพระองค์ ให้ตะออรุ่งเรือง คืออย่าให้เมียงพระเนตรทอดเมิดพระ
 อาทิตย์ ๓ อย่าให้ลมกระทบแต่พระอาทิตย์ระเดิงมา ๓ อย่าให้เสวดย
 พระลิตทธรตฺตุน พระลิตทธรตฺตมฺเฬ พระลิตทธรตฺตเซารอง^(๒) ๓ อย่าให้เสวดย
 ปลานเอนซึ่งควดด้วยมัน ๓ อย่าให้เสวดยพระโอสถซึ่งแพทยฝลัม มิควร
 จะเสวดย^(๓) ๓ อย่าให้เสวดยของดวดยแทะดวดยกัต ๓ อย่าให้เสวดยพกามคุณ

(๑) หนังสือโลกบัญญัตินี้ไม่มีอยู่ในพระไตรปิฎกในประเทศไทย แต่
 หอพระสมุดสำหรับพระนครได้ทราบว่าเป็นประเทศพม่ามีอยู่ จึงได้หาฉบับ
 ได้มา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ เป็นอักษรพม่ามี ๓๓๖ ไบธาน แต่มีข้อที่ตรง
 กันน้อย

(๒) พระลิตทธรตฺตเซารอง คือหน้าที่ให้ตกลงห้วย หรือจะว่าน้ำใน
 ทองรองก็ควร

(๓) อย่าให้เสวดยพระโอสถซึ่งแพทยฝลัม ต้องกับประเพณีของ
 เราแต่ก่อน ซึ่งมีกรมหมอกับกรมพระเครื่องตนแยกกัน เวลาทรงประสูร
 หมอตรวจพระอาการแล้วประชุมปรึกษากัน ทำฎีกาถวายว่าเป็นพระโรค
 อย่างนั้น ควรเสวดยพระโอสถฝลัมอย่างนั้น ถ้าทรงพระราชดำริเห็น
 ชอบ ก็ตรัสสั่งพนักงานเครื่องตนฝลัมตามฎีกาตั้งถวายเสวดย เป็นการ
 หักทางประทุษร้ายอย่างหนึ่ง พนักงานเครื่องตนนทรวงเดออกตงคนท
 ว่างพระราชหฤทัย

กบฏตรีมัยอายุ ๔๐ ฉนำ ๕๐ ฉนำ ๓   อย่าให้ทรงพระภูษามันเอนห่างครุกระ
หยาบมีตะออ ๑ ทัง ๓๐ ประการนี้ มีควรรตพระบรมกษัตริเดย ๗

เครื่องไทยทาน

ซึ่งต้องประเคนพระสงฆ์ในโอกาสบุญราชาภิเษก

พระสงฆ์วัดพระพุทธมนตร   ซึ่งพระที่นั่งพระมหามันตรกับบุญ
ราชาภิเษก   รวมทังต้น ๒๗ องค์ ๗

ต้องกรมวัง อาลักษณ์ กับคลัง   ซึ่งเครื่องไทยทานดูมีจำนวน
ข้างหลังนี้ในหน่วยตั้ง

ไตรเพชรหนึ่งข้าง   เทศหนึ่งข้าง (๑)   ดับงเพชร   หนึ่งเชิงกานคับ (๒)
ผ้าเช็ดหน้าขาว   โคมหลอดเทียนบารัง   ห่อเทียนบารังใหญ่ยาว   กมบิตโกน
หินดับกมบิต   กาล้านแต่ (๓)   แตนายยี่ส้ม (๔)   กานาทองเห็ดอง   น้ำตาด
บารัง   รูปหอมอย่างตะออ   ไม้ชูดเพลิง   ฉัตรคนฤษ (๕) ๗

(๑) ไตรเพชรหนึ่งข้าง คือไตรผ้าดับงเพชร   เทศหนึ่งข้าง   แต่ก่อน
เป็นไตรผ้าทอในพนเมืองดับงกับผ้าเทศ   เดยวนเป็นผ้าเทศอย่างเดวดดับ
กับอย่างดี

(๒) หนึ่งเชิงกานคับ   คือเกอกคับ

(๓) กาล้านแต่   คือกาล้านด้วยหวายชนิดมีกานาซากับถวย
พร้อมอยู่ในนั้น

(๔) แตนายยี่ส้ม   คือเนยจี่ส้มแต่   เป็นชาทำด้วยไต้บัว

(๕) ฉัตรคนฤษ   คือร่มคนไม่ไผ่ - ไม่ไผ่สีสุก - ไม่ไผ่ฤษีสุก
ดูเรื่องฤษีสุกวัฒนดาบส   ในหนังสือนารายณ์ดับปางฉะบับเก่า

ทำโภชนาหาร จัณฑ์ซึ่งถวายพระ ๓ ตำรับ จัณฑ์พระสังฆ์ ๔๘ ตำรับ
หน้าทังารหุงเข้าตุ๋กจัณฑ์ ๔๘ องค์ตอง ๗๒ ชาติ (๑) ฐ ๗
ชอพนเผา ๗

ออกญาอำรุงสักการะ กับพระปนาธิบติ หน้าทังารต้มเต้ เรียบ
ต้มเต้ประเคนพระสังฆ์ แตนายยี่ลิม ๕ มัด น้ำตาดชาวบารัง ๑๐ ชาติ
ถ่านโกงกาง ๕๐ ชาติ ๗

กรมราชการสัตว์ข้างในพระบรมราชวัง ตองเรียบมอบให้หน้าทังาร
ประเคน กับใช้การในบุญ ๗ ขมวงผง ๖๐ ชาติ ต้ายได้ ๕ ชาติ ฐ
เห็ดอง ๓๐ มัด เทียนบารังเปิดอย ๘ หีบ เทียนบารังซอง ๓ หีบ ยา
๓๐ ชาติ หมากดง ๓๐ ชาติ พุดลำรอง ๕ พัน ลี่เสียด ๘ ชาติ ใบตอง
สด ๒๕๐ มัด ใบตองเกี่ยม ๑๒๐ มัด ปูนแดง ๒ ตุ่ม ถ่านโกงกาง ๑ หาบ
น้ำมันมะพร้าว ๑ ชาติ ๗

(๑) ชาติ เป็นทนานกะโหลกมะพร้าวก็ได้ เป็นมาตราซังก็ได้
ถ้าเป็นมาตราซัง ชาติหนึ่งหนักประมาณ ๕๐ บาท

กบวณแห่

พระกรุณาเปนเจ้าชีวิตเลอหวิ

ประทักษิณพระนคร คือชุมเวียนกรุงภนมเพญกรมเมือง
กรุงกัมพูชาธิบดี

ในโอกาสพระราชพิธีราชาภิเษก

เรียบเบิน ๕ สาย

ธงชัยรูปอาชานัยใหญ่มาศ ๑	เพลงขับพาทย์ ๑ วงใหญ่ ๑
เพลงบารัง ๑ วง ๑	นายตรวจ ๑ นัก ๑
ธงปราสาทใหญ่ ๑ ๑	กรมพิชัยสงครามเขมร ๑ กรม ๑
ธงปราสาทใหญ่ ๑ ๑	ทหารปืนใหญ่ ๑
เพลงบารัง ๑ วง ๑	นายตรวจ ๑
ยุทธานาบารังแฉ่ง ๑ กรม ๑	เพลงขับพาทย์ ๑ วงใหญ่
นายตรวจ ๑ นัก ๑	นายตรวจ ๑
กตองยาว ๑ วง ๑	ทหารปืนใหญ่ ๑
นายตรวจ ๑ นัก ๑	กรมรักษาเมือง ๑ กรม ๑
ยุทธานาธิการบารังแฉ่ง ๑ กรม ๑	นายตรวจ ๑
กรมพิชัยสงครามเขมร ๑ กรม ๑	กตองแขก ๑ วง ๑
นายตรวจ ๑ นัก ๑	นายตรวจ ๑

กรมรักษาเมือง ๓ กรม ๑

ซิงนาค ๓๐ ๑

ตำรวจตรี ๑

กตองแขก ๓ วง ๑

ตำรวจตรี ๑

ซิงนาค ๓๐ ๑

กรมรักษาพระองค์ ๓ กรม ๑

นายตรวจ ๑

เพลงฆา ๓ วง ๑

นายตรวจ ๑

กรมรักษาพระองค์ ๓ กรม ๑

นายตรวจ ๑

เพลงจีน ๓ วง ๑

นายตรวจ ๑

ซิงตะขาบ ๓๐ ๑

ตำรวจตรี ๑

ตำรวจตรี ๑

ซิงตะขาบ ๓๐ ๑

กาวาด็อริชเส้ (๑) ๒๕ ๑

มนตรีจามชวา ๓๐ ๑

กาวาด็อริชเส้ ๒๕ ๑

ดาพเชน ๕๐ ๑

มนตรีญวน ๑

เพลงมลายู ๓ วง ๑

มนตรีญวน ๑

ดาพเชน ๕๐ ๑

ออกญาเทวราชันชีเส้หางนกยูง (๒) ๑

มนตรีจีน ๑

มนตรีจีน ๑

ออกญาราชวานูกุตชีเส้หางนกยูง ๑

ยกบัต ๑

ยกบัต ๑

ตำรวจหวายมัด ๓๐ ๑

สุภา ๑

กตองชัย ๑

สุภา ๑

(๑) กาวาด็อริ คือ Cavalerie

21/04/2563

(๒) ชีเส้หางนกยูง

คือมาผูกเครื่องมีของสอติดหอกซัดกับหาง

นกยูงแนบข้าง

ตำรวจหวายมัด ๓๐ ๑	กตองชนะแดง ๓๐ ๑
ปลัด ๑	กตองชนะปรัก ๓๐ ๑
ปลัด ๑	กตองชนะมาศ ๓๐ ๑
ชงมกร ๑	จามร ๕ ๑
เจ้าฝ่ายเมือง เจ้าฝ่ายเขตต์ (๑) ๑	พราหมณ์กระวิ้งบั้ง ๓๐ ๑
หม้องชัย ๑	พราหมณ์กระวิ้งบั้ง ๓๐ ๑
เจ้าฝ่ายเมือง เจ้าฝ่ายเขตต์ ๑	พราหมณ์เป่าสังข์ ๕ ๑
ชงมกร ๑	เพลงมะโหรชัก ๑
มนตรีศักดิ์ ๒ หัวพัน	พราหมณ์เป่าสังข์ ๕ ๑
ดต ๘ หัวพัน (๒) เดิรแท้ ๑	แตรงอน ๑
มนตรีศักดิ์ ๒ หัวพัน	แตรงอน ๑
ดต ๘ หัวพัน เดิรแท้ ๑	โหรา ๓ ๑
ตำรวจหน้าถอหอก ๒๐ ๑	โหรา ๓ ๑
ตำรวจหน้าถอหอก ๒๐ ๑	พุดตาน (๓) ๓๐ ๑
จามร ๕ ๑	เสด็จมาฆ (๕) ๓๐ ๑

(๑) เจ้าฝ่ายเมือง คือผู้ว่าราชการเมือง. เจ้าฝ่ายเขตต์ คือ
เทศาภิบาล.

(๒) หัวพัน เป็นชื่อนยศ. ยศเรียกว่าศักดิ์.

(๓) พุดตาน^{DC} เป็นเครื่องบงรูปเหมือนพัตยศพระครู

(๕) เสด็จมาฆ เป็นผู้แทนพระองค์ในการพิธี เนื่องมาแต่
พระยายืนชิงช้า ซึ่งตกในราวมาฆมาศ ยังตั้งตั้งอยู่

เสด็จมาชม ๓๐ ๑
 พุดตาน ๕ ๑
 พระวงศ์ ๓๐ ๑
 พระวงศ์ ๓๐ ๑
 มন্ত্রীในศักดิ์ ๙ หัวพันขึ้นเสด็จ ๑
 มন্ত্রীในศักดิ์ ๙ หัวพันขึ้นเสด็จ ๑
 อภิรม ๔ ๑
 ออกญามหามนตรีขึ้นเสด็จ ๑
 ออกญาอัครมหาเสนาธิบดี
 ขึ้นเสด็จโยงหน้า ๑
 ออกญามหาเทพขึ้นเสด็จ ๑
 ออกญาวงวรเวียงชัยขึ้นเสด็จเคียง ๑
 บังแซก ๑
 พระราชยานมาศพระกรุณาคง ๑
 บังแซก ๑
 ขาดक्षणอัญเชิญพระผกามาศ
 ผกาปรักถวายเป็นพรขทาน ๑
 ออกญาจกรขบดกฤษฏ์ขึ้นเสด็จเคียง ๑
 ถวายพระกตศ ๑

ออกญากระตาศโหมขึ้นเสด็จเคียง ๑
 พระวิชนิงวย (๑) ๑
 บังแสง (๒) ๑
 พระวิชนิงวย ๑
 ออกญาขมราชขึ้นเสด็จเคียง ๑
 ภาษามาตาอัญเชิญเครื่อง ๑
 ภาษามาตาอัญเชิญเครื่อง ๑
 ขงส์ตวอินทรี ๓๐ ๑
 พระองค์เจ้าขเด็ดยงขึ้นเสด็จแห่ ๑
 นามันศักดิ์ ๓๐ หัวพันขึ้นเสด็จแห่ ๑
 มหาเด็กอัญเชิญเครื่อง ๑
 นามันศักดิ์ ๓๐ หัวพันขึ้นเสด็จแห่ ๑
 พระองค์เจ้าขเด็ดยงขึ้นเสด็จแห่ ๑
 ขงส์ตวอินทรี ๓๐ ๑
 คเชนทรจำตองศึก ๒ ๑
 ตำรวจหลังถ้อหอก ๓๕ ๑
 มหาเด็กรั้งแสงทวน ๑
 ตำรวจหลังถ้อหอก ๓๕ ๑

(๑) พระวิชนิงวย คือ วิชนิงอ ซึ่งเราเรียกพจนันต์ผกษาม
 (๒) บังแสง คือ บังสุรย์

คเชนทร์จำลองคัก ๒ ๗

คเชนทร์โยง (๑) ๕ ๗

พระที่นั่งคเชนทร์ทรงคอ ๗

คเชนทร์โยง ๕ ๗

ถ้อยตะบองเกตุยว ๕๐ นั้ก ๗

ตำรวัดตรวจ ๗

คเชนทร์พระที่นั่งพระ ๗

ตำรวัดตรวจ ๗

ถ้อยตะบองเกตุยว ๕๐ นั้ก ๗

ตำรวัดอ (๒) ๓ ๗

คเชนทร์พระที่นั่งคชชาญชัย (๓) ๗

มนตรีกกรมวัง ๗

มนตรีกกรมวัง ๗

พระที่นั่งคเชนทร์คอง ๗

พระที่นั่งคเชนทร์รอง ๗

มนตรีกกรมวัง ๗

พระที่นั่งอัสตรคอง ๗

มนตรีกกรมวัง ๗

พระที่นั่งอัสตรรอง ๗

พระนรินทรเด่นช้แแต่ะหางนกยูง ๗

พระมหाराชวรทเทียมแแต่ะ ๒ ๗

พระศรีวัดเทพช้แแต่ะหางนกยูง ๗

คู่มือในแผนที่

บวกรวมในกบวนแห่

๑	อัครมหาเสนา	๓ ๗
๒	เสนาบดี	๕ ๗

พระราชวงศานุวงศ์กษัตรา

๓	คือ	<table border="0"> <tr> <td> <table border="0"> <tr> <td>พระองค์เจ้า</td> <td>๕</td> </tr> <tr> <td>นั้กของคเจ้า</td> <td>๒๗</td> </tr> </table> </td> <td>๕</td> <td>๓๕</td> </tr> </table>	<table border="0"> <tr> <td>พระองค์เจ้า</td> <td>๕</td> </tr> <tr> <td>นั้กของคเจ้า</td> <td>๒๗</td> </tr> </table>	พระองค์เจ้า	๕	นั้กของคเจ้า	๒๗	๕	๓๕
<table border="0"> <tr> <td>พระองค์เจ้า</td> <td>๕</td> </tr> <tr> <td>นั้กของคเจ้า</td> <td>๒๗</td> </tr> </table>	พระองค์เจ้า	๕	นั้กของคเจ้า	๒๗	๕	๓๕			
พระองค์เจ้า	๕								
นั้กของคเจ้า	๒๗								
๔	มนตรีกักติ ๓๐	หิ้วพันในกรุง	๓						
๕	จางวางกรมบาคุบุโรหิต		๓						
๖	กรมบาคุบุโรหิต		๒๖						

(๑) คเชนทร์โยง คือช่างนำ

(๒) ตำรวัดอ ช่างฆา

(๓) คเชนทร์พระที่นั่งคชชาญชัย คือพระคชาธาร

(๔) นั้กของคเจ้า เป็นชั้นหม่อมเจ้า

๗	จางวางกรมพระวงศ์	๑	๒๓	กาวาตอรัชเสาะ	๕๐
๘	มนตรีในกรุง	๕๐๐	๒๔	ตำรวจหน้าถอก	๔๐
ตุลาการในกรุง			๒๕	ตำรวจหน้าถอกหวายมัด	๖๐
๙	จางวาง	๕	๒๖	มนตรีจามชวา	๓๐
๑๐	เจ้ากรม	๓๘	๒๗	พราหมณ์กระวบงบัง	๒๐
๑๑	กระต๊อบญี่	๒๐	๒๘	พราหมณ์เป่าสังข์	๗
๑๒	ต้มหมบญี่	๒๗	๒๙	โหรา	๒
๑๓	ตรวจเขตต์	๑	๓๐	เสด็จมาฆ	๒๐
๑๔	เจ้าฝ่ายเขตต์	๓๕	๓๑	พระวงศ์	๒๐
๑๕	เจ้าฝ่ายเมือง	๑๒	๓๒	ตำรวจหลังถอก	๓๐
๑๖	เจ้าฝ่ายชนบท	๗๕	๓๓	ตำรวจหลังถอกตะบองเกิดยว	๓๐๐
ตุลาการเขตต์			๓๔	ดาพ ๕๐ เซน ๕๐	๗ เป็น ๓๐๐
๑๗	จางวาง	๑๔	๓๕	จามร	๓๐
๑๘	เจ้ากรม	๒๐	๓๖	พุดตาน	๓๑
๑๙	กระต๊อบญี่	๓๓	๓๗	อภกรม	๔
๒๐	ต้มหมบญี่	๔๓	๓๘	วัง	๓๗๓
๒๑	เสนาทหาร	๖ กรม			
๒๒	นายตรวจ	๓			

(๑) กระต๊อบญี่ จะหมายว่าอย่างไรไม่ทราบแน่ ได้ความ
แต่ว่าเป็นตำแหน่งเก่า

(๒) เจ้าฝ่ายชนบท ^{TUDC} คือ นายอำเภอ

๓๘	เพลง	๖	วง	๕๗	พระที่นั่งคเชนทร์รอง	๓
๕๐	กลองชนะ	๓๐		๕๘	พระมหากษัตริย์ ๑	เทียบมเส้ะ ๖
๕๑	คเชนทรเจ้าตองคี่ก	๕		๕๐	พระที่นั่งอัสตรรคง	๓
๕๒	คเชนทรโยง	๘		๕๓	พระที่นั่งอัสตรรอง	๓
๕๓	พระที่นั่งคเชนทรทรงคอบ	๓		๕๒	มนตรีช้เส้ะหางนกยูง	๕
๕๔	คเชนทรพระที่นั่งพระ	๓		๕๓	มนตรีช้เส้ะ	๕
๕๕	ตำรับตอ	๓		บวกเผด็จ มนุษย์	๓๕๗๗	นัก
๕๖	คเชนทรพระที่นั่งคชชาเมุชชัย	๓		ตำรับ	๓๘	
๕๗	พระที่นั่งคเชนทรคง	๓		เส้ะ	๖๖	

ทรงพระราชนุญาต

พระกรุณา พระบาทสมเด็จพระศรีสุวัถฒมณีนวศ จอมจักรพงศ

พระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดี เป็นเจ้าชีวิตเดอหัว

ถายพระหัตถ์เดชา พระศรีสุวัถฒมณีนวศ

๓๕

ยดพร้อม

กงส์ยเด้นาบตี

กรมพระนโรดมภาณวงศ์ ที่อักษรมหาเสนาธิบดี

ภาณวงศ์

นักออกญาจักรธิบดีกุญชร

ปุ่น

นักออกญาจักรเวียงชัย

ชวน

นักออกญากรมราช

ชา

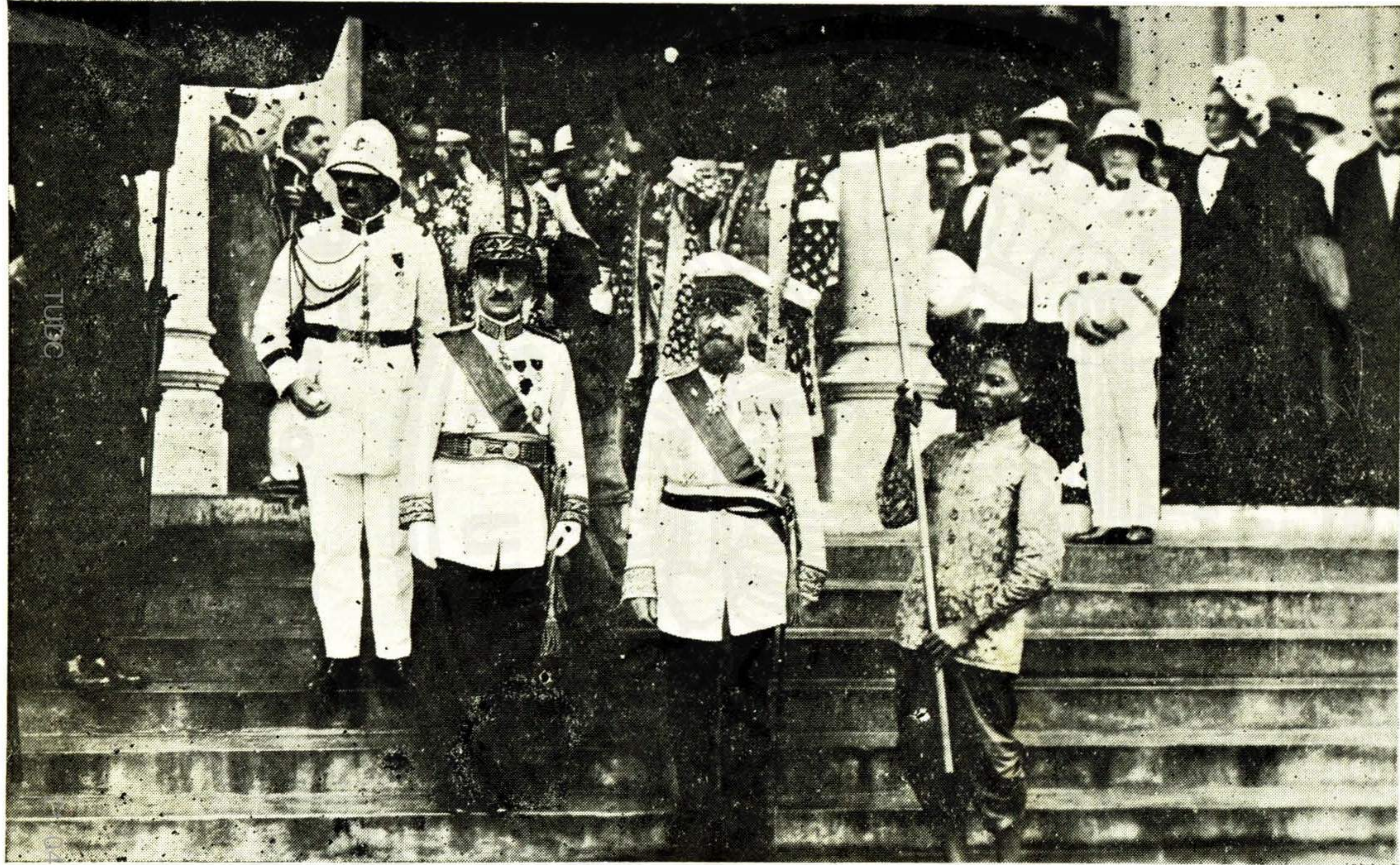
กรมหลวงศรีสุวัฑฒ์สุภาณวงศ์ ที่กระดาโหม
สุภาณวงศ์ (๑)

(๑) กรมหลวงศรีสุวัฑฒ์สุภาณวงศ์ ในต้นฉบับเขียน "สุภาณวงศ์"
เห็นจะเป็นเพราะซ้ำกับกรมพระนโรดมภาณวงศ์ จึงยกอักษรเดี่ยว เห็นว่า
ไม่ได้ความจึงไม่เขียนตาม หรือหนึ่งจะเป็น ศุภา + อนุวงศ์

TUDC
เครื่องโต๊ะตั้งประดับในงาน

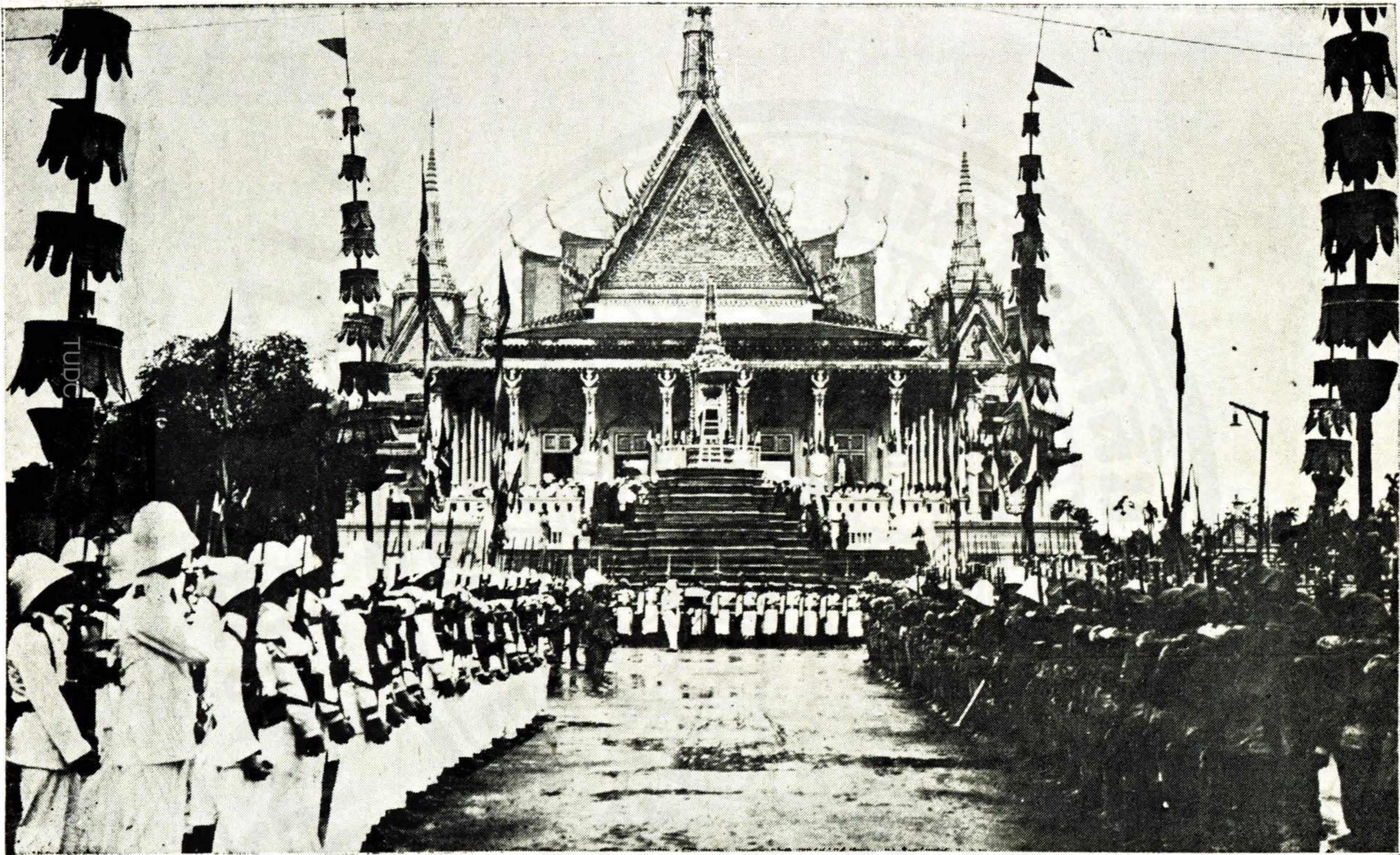
21/04/2563

TUBC

04/2563

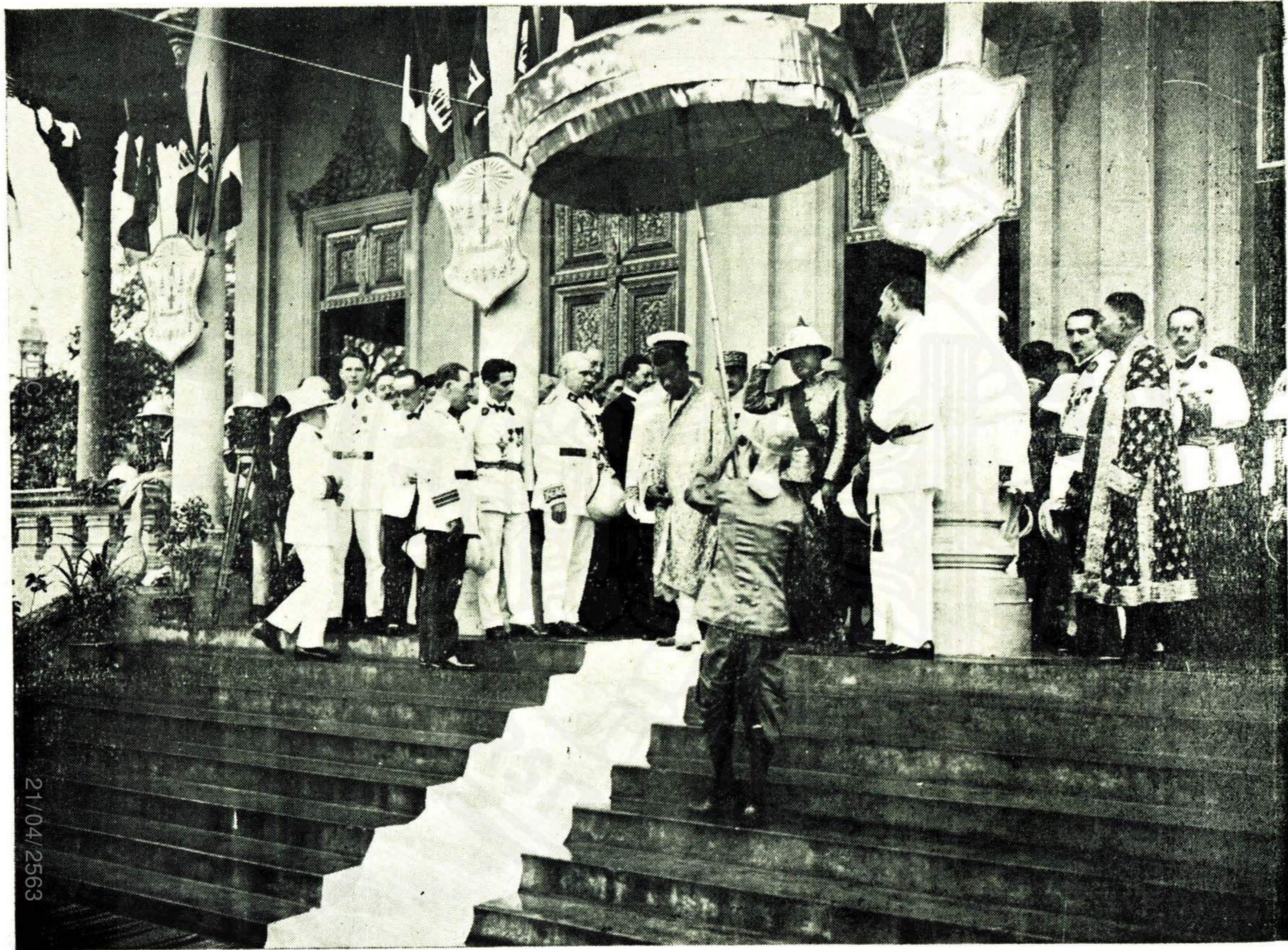
คูแวนเนอร์เนอเรนราด กับเรลิตังตัสปุเปริเยอร์ไปช่วยงานราชาภิเษก

563

บุษบกทรงมูรธาภิเษกหน้าพระที่นั่งเทวาวินิจฉัย

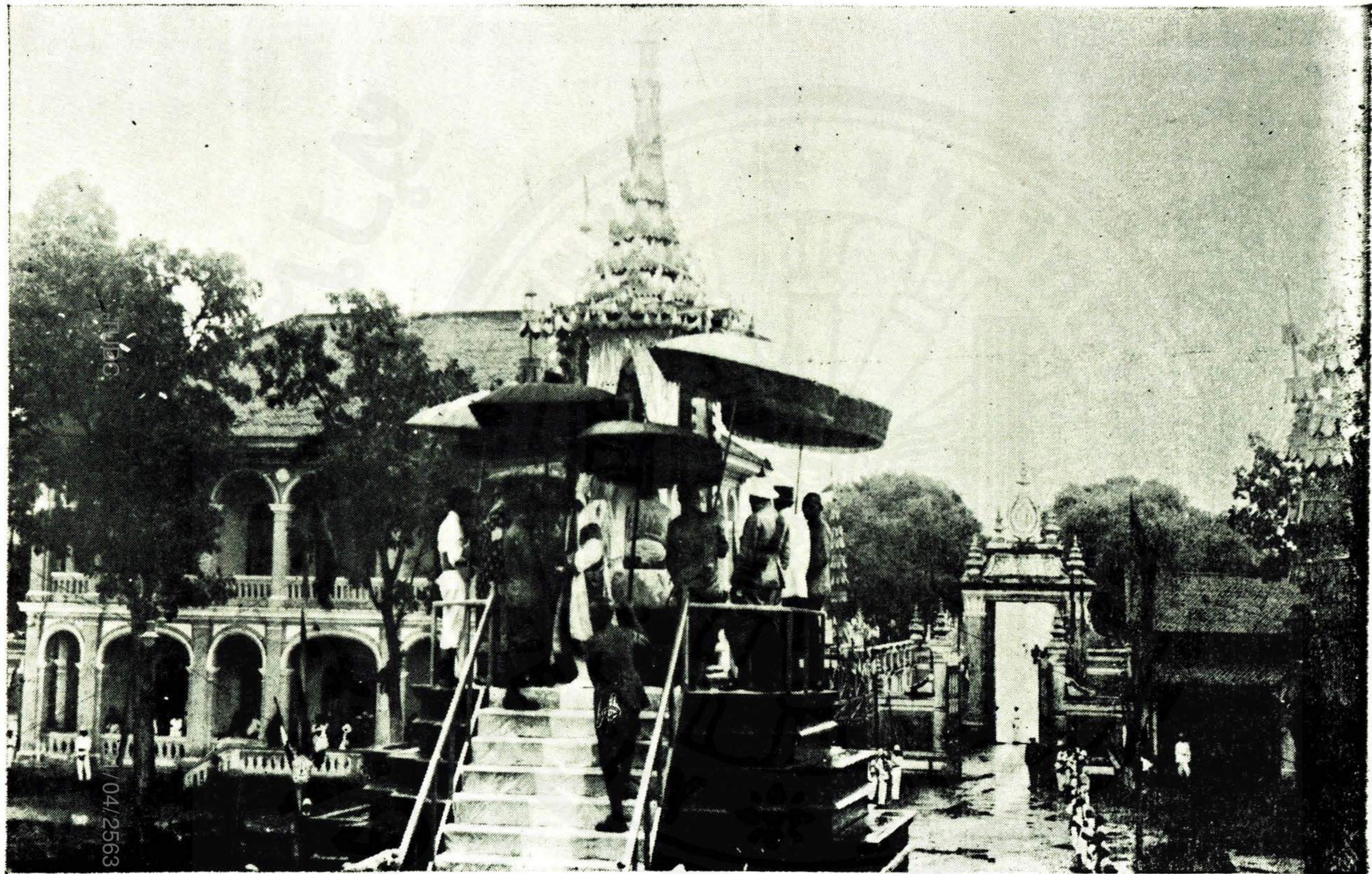

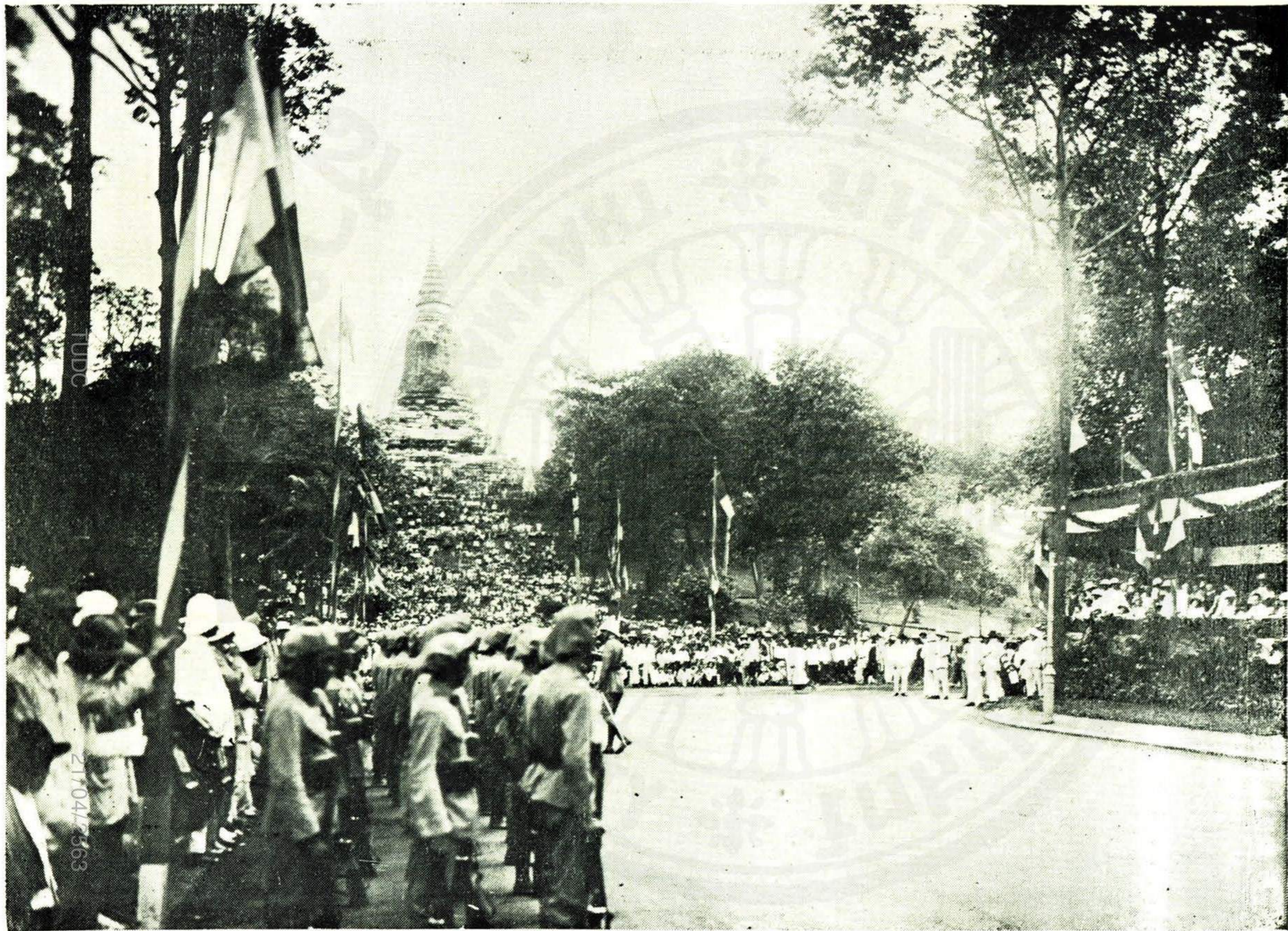
สมเด็จพระมณีนวศไปทรงมูธาภิเษก

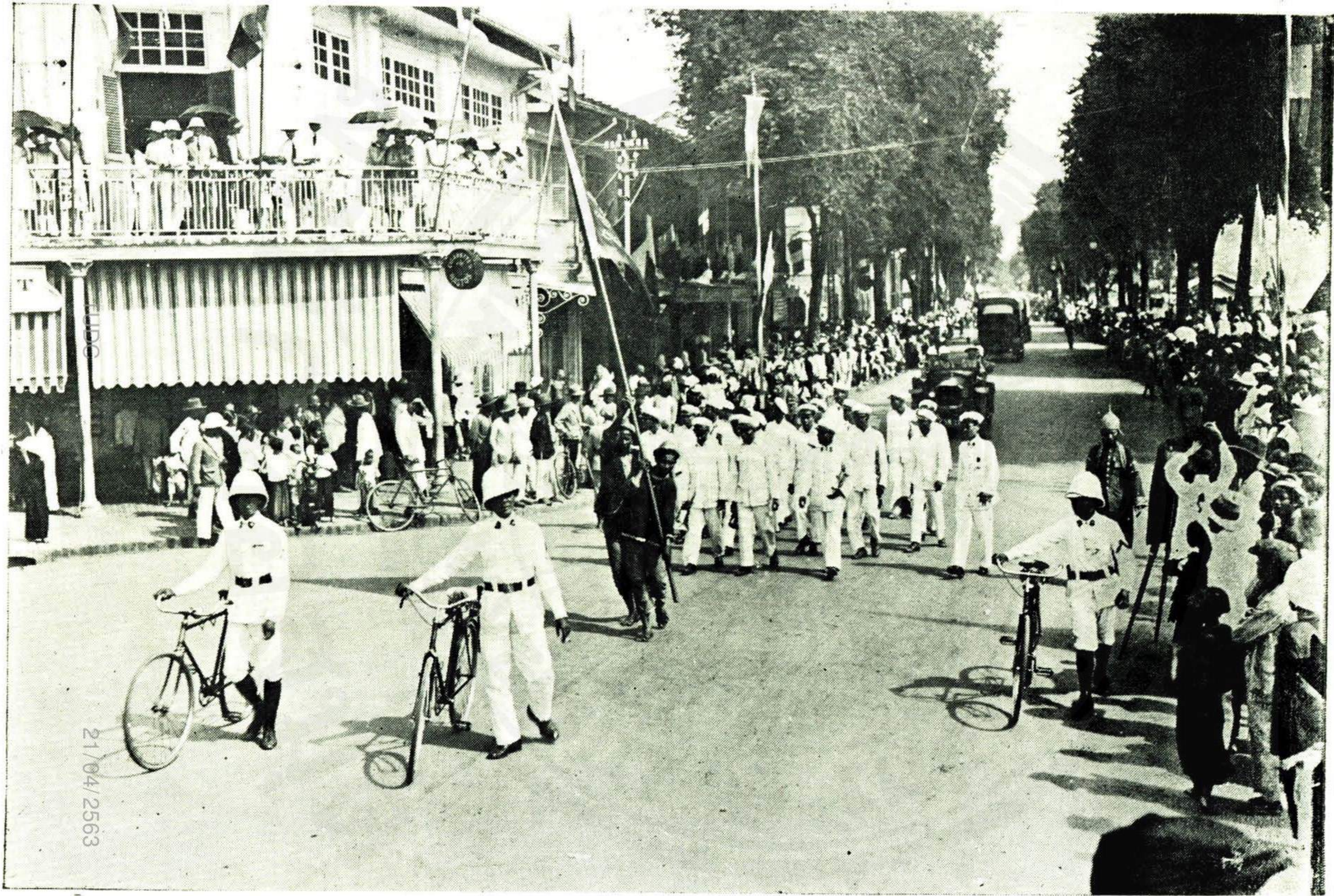
พระสังฆนายกถวายน้ำมนต์สมเด็จพระมณเฑียร

สมเด็จพระมณีนวศกำลังทรงมูรธาภิเษก

คนดูแห่ที่เขากนมเพ็ญ

กบวนแห่เลียบพระนคร

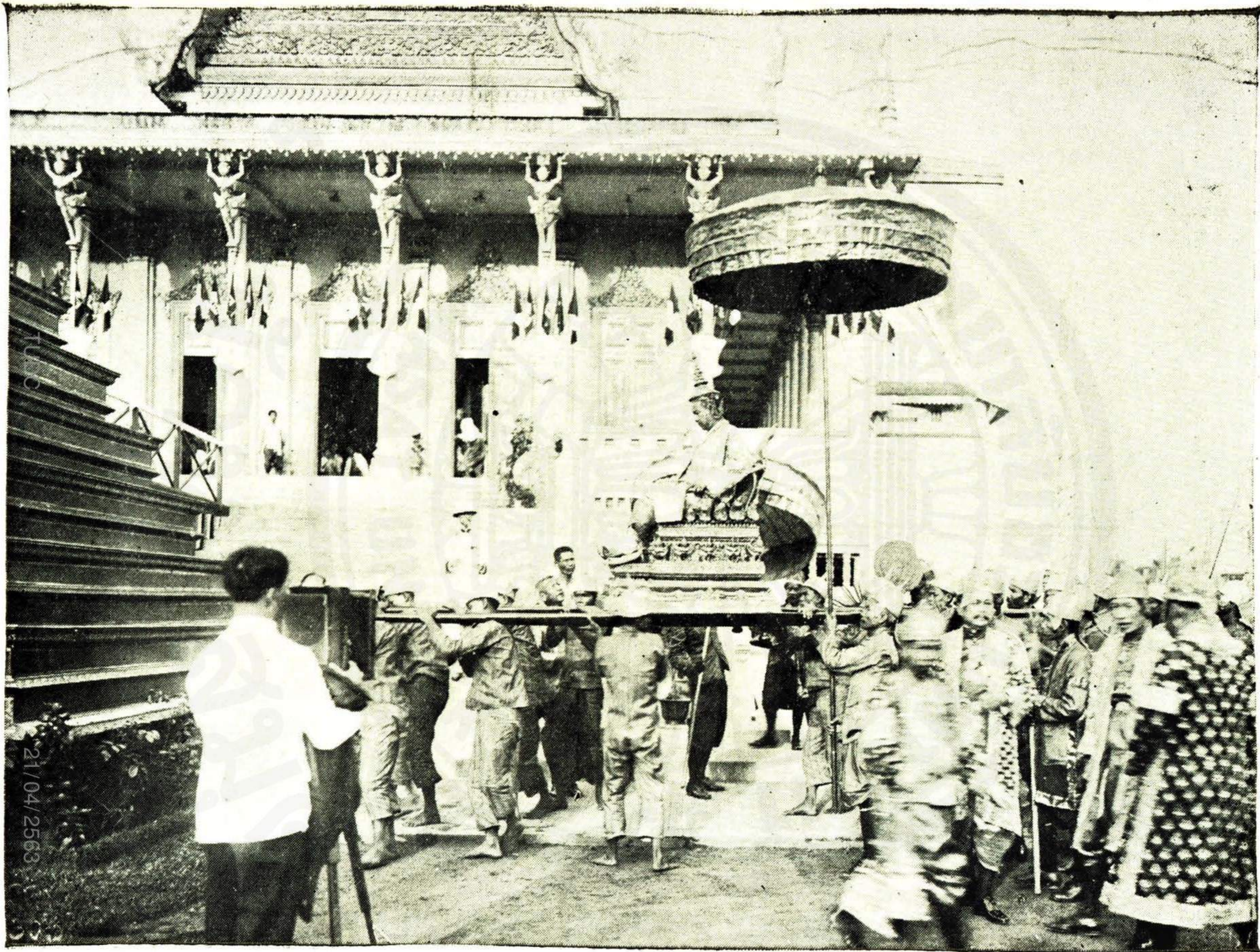

2 / 04 / 2563

กระบวนแห่เลียบพระนครตอนเสนาข้าง

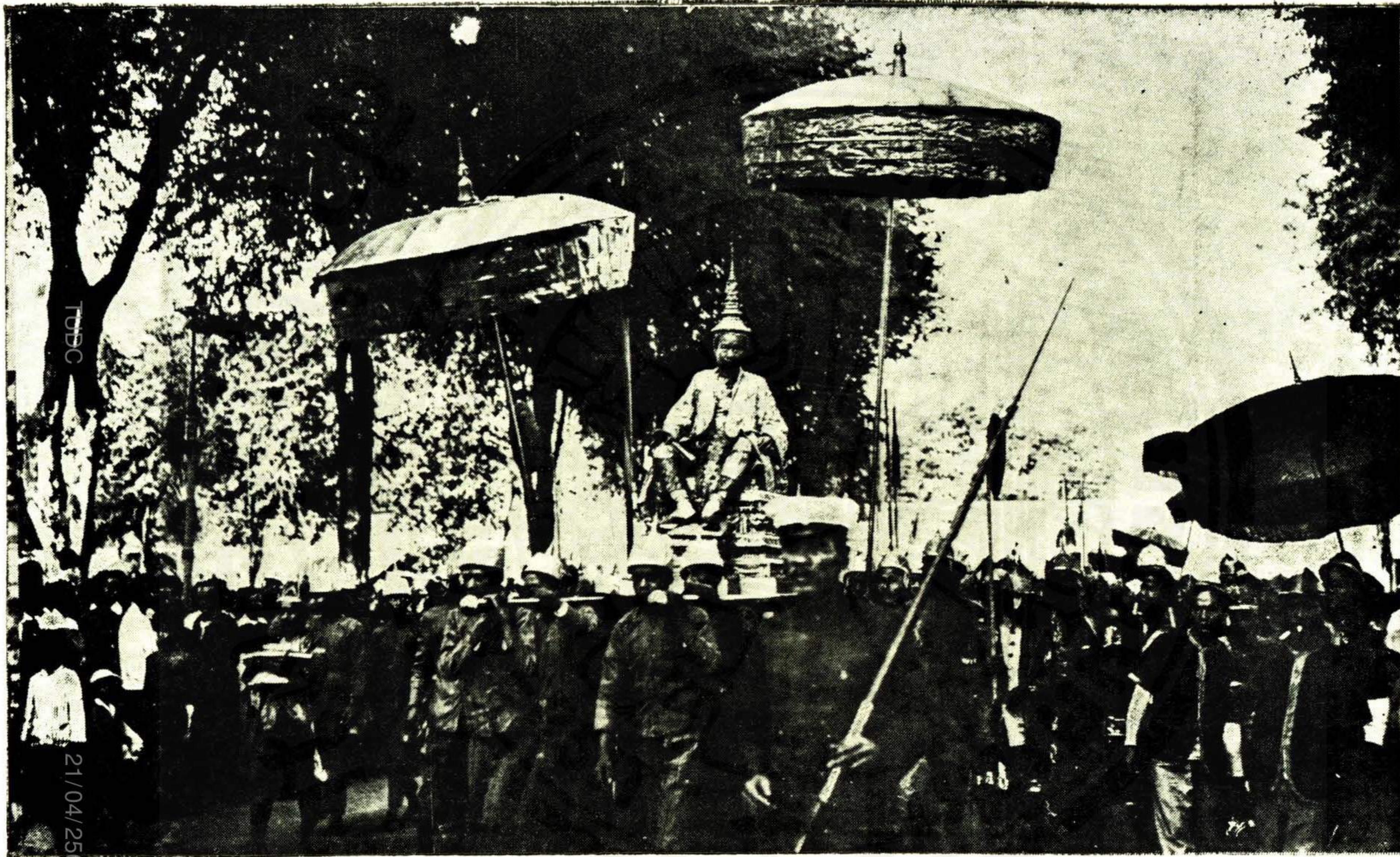
สมเด็จพระมณเฑาะว์กำลังจะเสด็จขบวนมาศเทียบพระนคร

21/04/2563

สมเด็จพระมณีนมิตเสด็จทรงยานมาศ

TUBC

21/04/2563

สมเด็จพระมหินทราธิราชเสด็จประพาส

T. 2

2

2563

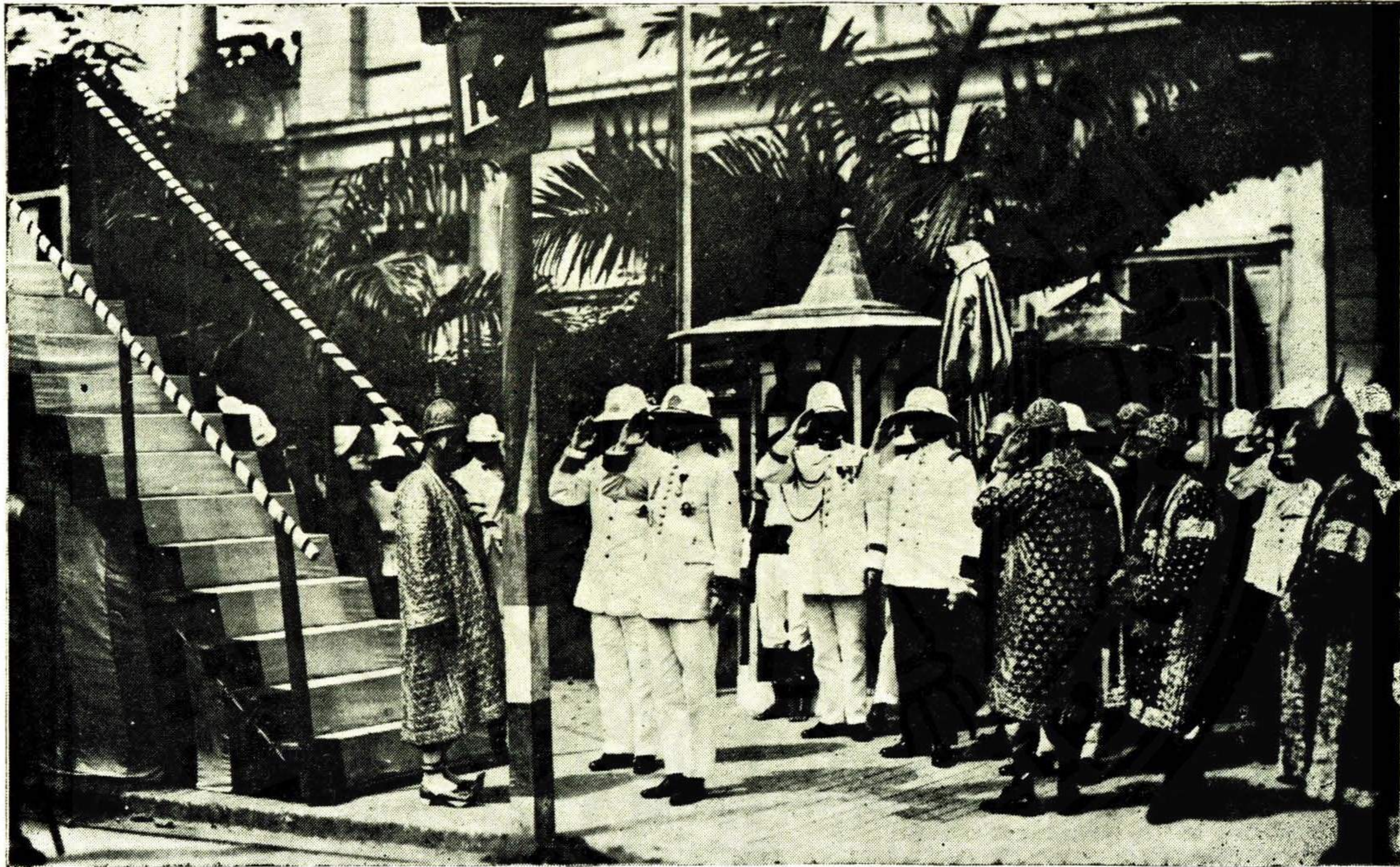
สมเด็จพระมณีนวศทรงราชรถเทียบพระนคร

TUDC

21/04/2563

สมเด็จพระมณีนวศทรงม้าเลียบพระนคร

TUDC

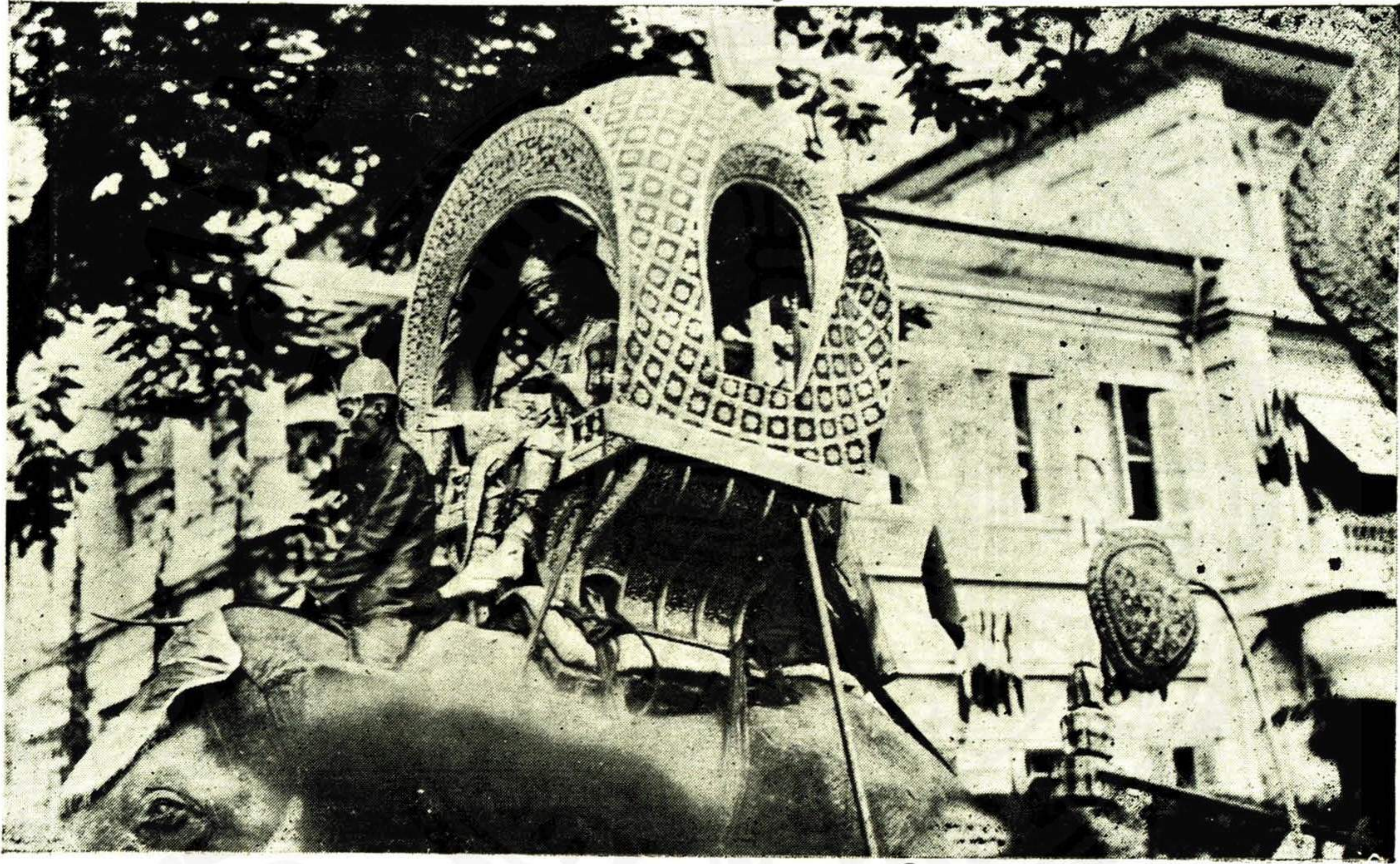
21/04/2563

สมเด็จพระมณีนวศ ฯ เสด็จพระนครไปถึงสถานโปรเตกโตราค์

21/04/2563

คูแวนเนอร์เขเนรลกับเรสิดองต์สุเปริเยอรต้อนรับสมเด็จพระมณีนวงศ
ที่ศาลาโปรเตกโตราท.

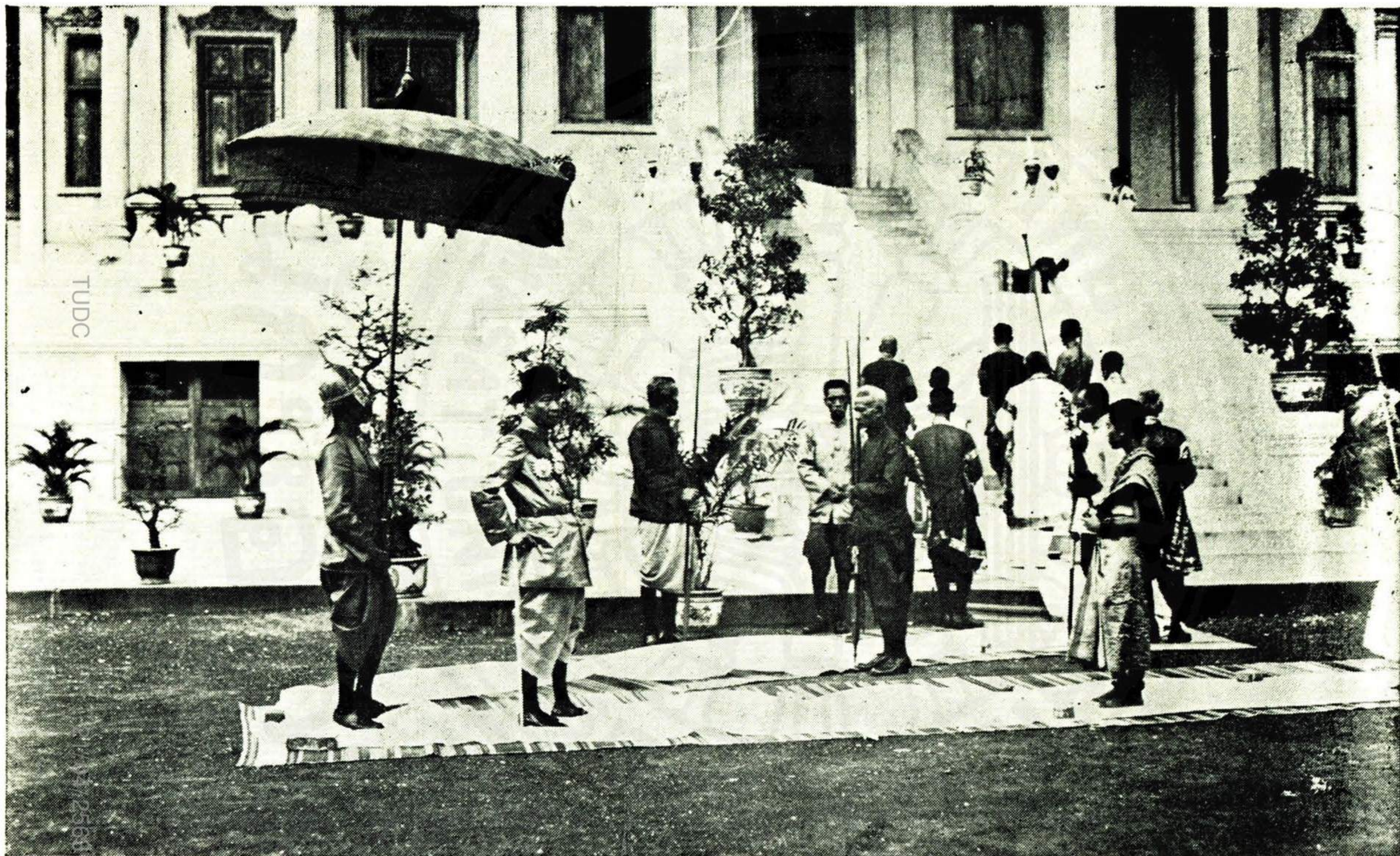
สมเด็จพระมณเฑาะว์ทรงช้างเทียบพระนคร

TJDC

21/04/2563

กระบวนแห่เลียบพระนครกลับถึงประตูพระราชวัง

กบวหน้าสมเด็จพระมณังศชนพระราชมนเฑียร

2563

สมเด็จพระมณีนวศานพระราชมนเทียร

กบวณหลังสมเด็จพระมณังศานพระราชมนเทียร